

Dzień Flagi

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
we Wrocławiu, ul. Trzebnicka 42-44
dodn.dolnyslask.pl, dodn@dodn.dolnyslask.pl

Dzień Flagi

Scenariusze zajęć

Seria: Skrypty Metodyczne

Wrocław 2020

Zespół redakcyjny:

Zespół Informacji Pedagogicznej i Wydawnictwa DODN:

- koordynator: Mariola Mucha,
- członkowie: Katarzyna Baeck-Kamińska, Ewa Engel, Małgorzata Lubańska, Krystyna Pac-Marcinkowska.

DTP: Noemi Nikończuk-Kowalczyk

Redaktor zeszytu: Małgorzata Lubańska

Korekta: Krystyna Pac-Marcinkowska

Spis treści

- 5 Wstęp (dr Jolanta Horyń, Halina Nawrotek)
- 7 Scenariusz Nr 1: ***Symbolika flagi i barw narodowych na przykładzie wybranych plakatów i innych tekstów kultury.*** Scenariusz lekcji języka polskiego (dr Małgorzata Kucharska)
- 26 Scenariusz Nr 2: ***Podnieśmy flagę.*** Scenariusz lekcji języka polskiego (Małgorzata Chojda-Ozga)
- 29 Scenariusz Nr 3: ***„Czerwona jak puchar wina, biała jak śnieżna lawina, biało-czerwona” – rzecz o naszym stosunku do polskiej flagi w związku z Dniem Flagi.*** Scenariusz lekcji etyki dla uczniów szkoły ponadpodstawowej (dr Robert Kaśków)
- 32 Scenariusz Nr 4: ***The two Polish colours: white and red - słuchanie ze zrozumieniem.*** Scenariusz lekcji języka angielskiego (Aldona Struzik)
- 37 Scenariusz Nr 5: ***Święto Flagi w bibliotece.*** Scenariusz zajęć bibliotecznych (Ewa Bochynek)
- 40 Scenariusz Nr 6: ***Scenariusz „gry miejskiej” na Dzień Flagi*** (Anita Kołaczek)
- 48 Scenariusz Nr 7: ***Zastosowanie programu graficznego GIMP do wykonania grafiki flagi Polski.*** Scenariusz lekcji informatyki (Marta Młyńczyk)

ANEKS

- 54 ***O barwach narodowych, fladze państwowej i poczcie sztandarowym.*** Przepisy i procedury [wybór] (oprac. Małgorzata Lubańska)
- 60 ***Święto flagi.*** Wykaz bibliograficzny materiałów dostępnych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu [w wyborze] (oprac. Ewa Bochynek)

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Dolnośląskiego, akredytowaną przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Zajmuje się organizacją i prowadzeniem różnorodnych form doskonalenia kadry kierowniczej szkół i placówek oraz nauczycieli. Proponuje realizację programów wsparcia szkół w ich projekcyjnym rozwoju. Jest organizatorem wydarzeń edukacyjnych o charakterze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym. W ramach statutowych zadań prowadzi działalność promocyjną - wydawniczą oraz konsultacje dla nauczycieli. Współpracuje z szeroko pojętym środowiskiem edukacyjnym - instytucjami działającymi na rzecz oświaty, wyższymi uczelniami, pracodawcami itp.

Zapraszamy dyrektorów szkół i placówek oraz nauczycieli do skorzystania z naszej oferty szkoleniowej na rok szkolny 2019/2020. Proponujemy formy tradycyjne i prowadzone zdalnie. Różnorodna problematyka szkoleń zapewni Państwu podnoszenie kompetencji zawodowych w różnych obszarach, również związanych z realizacją kierunków polityki państwa i województwa dolnośląskiego. Zapraszamy na stronę dodn.dolnyslask.pl/oferta/

Działamy skutecznie i profesjonalnie!

Oferta szkoleń jest różnorodna, z uwzględnieniem zgłoszonych przez Państwa potrzeb.

Dedykujemy Państwu serię wydawniczą „Skrypty belfra” i „Skrypty metodyczne DODN”.

Nie pozostajemy obojętni na bieżące problemy nauczycieli – nasi konsultanci prowadzą konsultacje indywidualne, w tym on-line.

Umożliwiamy szkołom i placówkom uzyskać Certyfikat Szkoły Wspierającej Uzdolnienia i Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie. Jesteśmy realizatorami wielu prestiżowych konkursów: zDolny Ślăzak, Konkurs Wiedzy o Rosji „Białe Noce”, „Gruzja – fascynująca podróż” i innych.

DODN we Wrocławiu
ul. Trzebnicka 42-44
50-230 Wrocław
Tel: 508 691 150
dodn@dodn.dolnyslask.pl

DODN Filia w Jeleniej Górze
ul. 1 Maja 43
58-500 Jelenia Góra
Tel: 508 690 952
jgora@dodn.dolnyslask.pl

DODN Filia w Legnicy
Plac Zamkowy 1, 2 piętro
59-220 Legnica
Tel: 508 691 173
legnica@dodn.dolnyslask.pl

DODN Filia w Wałbrzychu
Rynek 6,
58-300 Wałbrzych
Tel: 508 690 903
walbrzych@dodn.dolnyslask.pl

Wstęp

Patriotyzm oznacza umiłowanie tego, co ojczyste: umiłowanie historii, tradycji, języka czy samego kraju ojczystego. Jest to miłość, która obejmuje również dzieła rodaków i owoce ich geniuszu.

Papież Jan Paweł II

Oddajemy do Państwa rąk publikację, zawierającą scenariusze lekcji i działań, mających na celu upowszechnienie wiedzy na temat symboli narodowych. Obecnie, w czasach dominującej kultury Internetu i wszechwiedzącej Wikipedii, młodzi ludzie ograniczają się często do przekazywania gestów, memów, powielania stereotypowych pojęć, ale też mają umiejętności, by działać twórczo w przestrzeni realnej i wirtualnej. Na pewno warto wykorzystać ich potencjał i zapał również w procesie wychowania obywatelskiego i patriotycznego, z dbałością o kształcenie sztuki samodzielnego myślenia i rozwiązywania problemów. W maju 2020 r., w czasie zdalnego nauczania i świadomego samoograniczania się w kontaktach międzyludzkich, Święto Flagi powinno być celebrowane również uroczystością jak wcześniej, ale w inny sposób. Jesteśmy przekonane, że prezentowane w naszej publikacji scenariusze będą mogły być już wkrótce realizowane na zajęciach prowadzonych w murach szkoły, ale dzisiaj mogą być inspiracją do wykorzystania w realiach edukacji zdalnej. Kształcenie postaw patriotycznych jest priorytetem Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Rolą szkoły jest proponowanie takich form pracy z dziećmi i młodzieżą, by w sposób atrakcyjny i skuteczny wprowadzić ich w świat wartości, związanych z nowocześnie rozumianym patriotyzmem. Od najmłodszych lat, w środowisku rodzinnym, i w okresie socjalizacji wtórnej, zwłaszcza w przestrzeni szkolnej, człowiek uczy się funkcjonowania w społeczeństwie, w sposób coraz bardziej dojrzały określa swoją tożsamość narodową. W procesie kształcenia postaw obywatelskich i patriotycznych warto zadbać o znajomość definicji symboli narodowych oraz ceremoniału związanego z ich eksponowaniem. Każdego roku uczeń bierze udział w różnych akademiach, uroczystych manifestacjach, związanych z ważnymi wydarzeniami historycznymi, biografiami bohaterów minionych epok, słucha o pięknych kartach historii naszego narodu, powinien mieć zatem wysoką świadomość tych działań.

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej znalazł się w kalendarium świąt państwowych w 2004 r. Popularnie nazywany jest Świętem Flagi i jest obchodzony na terytorium całego kraju oraz na całym świecie jako Dzień Polonii i Polaków za Granicą. Główną rolą tego święta jest popularyzowanie wiedzy o polskich symbolach narodowych. 2 maja wywieszamy flagi, śpiewamy patriotyczne pieśni, uczestniczymy w masowych uroczystościach, bo chcemy czuć się Polakami – patriotami. Dzisiaj robimy to oficjalnie, ale mamy świadomość, że w przeszłości Polacy nie mogli manifestować otwarcie swojej przynależności narodowej. Skrwawiona flaga, rysowa-

ny potajemnie orzeł w koronie czy śpiewany po kryjomu hymn dodawały jednak otuchy, dawały nadzieję na niepodległy byt. Ważne jest, by polski uczeń wiedział, dlaczego w czasach PRL flaga musiała być zdejmowana 2 maja lub dlaczego za manifestowanie przywiązania do symboli narodowych można było zapłacić najwyższą cenę – stracić życie. Żyjąc w wolnym demokratycznym kraju, należy uczyć młode pokolenie poszanowania tożsamości narodowej, której trwałymi wyznacznikami są właśnie owe symbole, w tym nieprzypadkowo biało-czerwona flaga.

Mamy nadzieję, że proponowane scenariusze pomogą przygotować nauczycielom atrakcyjne zajęcia na temat polskiej flagi i barw narodowych. Umożliwi to realizację treści wpisanych w kształcenie patriotyczne, gdyż – powtarzając słowa K. Jurka, przytoczone przez autorkę jednego ze scenariuszy – „[...] *Kolor podkreśla akceptowane i propagowane wartości grup społecznych, pozwala na identyfikację z nimi, ułatwia wzajemną komunikację i budowę wspólnoty.*” Owo budowanie wspólnoty, łączącej wiele pokoleń Polaków, jest najważniejsze!

dr Jolanta Horyń,
Dyrektor DODN we Wrocławiu

Halina Nawrotek,
nauczyciel-konsultant DODN we Wrocławiu

Symbolika flagi i barw narodowych na przykładzie wybranych plakatów i innych tekstów kultury

Scenariusz lekcji języka polskiego

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	dr Małgorzata Kucharska – doradca metodyczny w zakresach języka polskiego i filozofii w DODN we Wrocławiu, Filia w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/ rodzaju zajęć	język polski
Etap edukacyjny/klasa	uczniowie kl. III szkoły ponadpodstawowej
Czas trwania lekcji/zajęć	90 minut

Cele lekcji

Uczeń:

- rozumie terminy i pojęcia: flaga, barwy narodowe, plakat i jego odmiany;
- omawia rolę flagi i jej barw narodowych w kształtowaniu tożsamości narodowej;
- rozumie miejsce Polski w stosunkach międzynarodowych;
- analizuje i interpretuje różnorodne teksty kultury i dostrzega ich intertekstualny charakter;
- kształtuje umiejętności twórczego rozwiązywania problemów i wnioskowania;
- wyszukuje, gromadzi i selekcjonuje informacje pochodzące z różnych źródeł;
- posługuje się technologią informacyjno-komunikacyjną;
- rozpoznaje w tekstach kultury różnorodne środki wyrazu artystycznego i określa ich funkcje;
- interpretuje treści symboliczne w różnych tekstach kultury (film, plakat, literatura piękna, teatr...);
- rozpoznaje w tekstach kultury: ironię, tragizm, patos; określa ich funkcje i rozumie wartościujący charakter;
- rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter;
- wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;
- odróżniania fakty od opinii i dokonuje ich oceny;
- rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje je refleksji;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;

- odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;
- zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze;
- w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawnieniu formułowanych sądów;
- wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;
- wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć.

Metody:

- elementy wykładu;
- praca z tekstem kultury;
- praca w grupach metodą mapy myśli.

Środki dydaktyczne i materiały:

- rzutnik multimedialny lub tablica interaktywna;
- komputery z dostępem do Internetu;
- źródła – nauczyciel samodzielnie dokonuje wyboru źródeł w zależności od koncepcji lekcji;
- źródła pisane (fragm.);
- źródła ikonograficzne (wybór plakatów);
- prezentacja multimedialna i przygotowane kopie plakatów o rozmiarach minimum A4;
- przygotowane przez nauczyciela karty pracy ucznia (10);
- plakaty oraz mapy mentalne (można je wykorzystać jako materiały do prezentacji w formie wystawy klasowej);
- 10 dużych arkuszy białego papieru do przygotowania map myśli;
- przybory do pisania, rysowania (kredki, mazaki, flamastry, markery...);

źródła ikonograficzne: www.poster.pl (Młodożeniec J., *Pamiętnik z powstania warszawskiego*, plakat teatralny, 1994 r.; Młodożeniec J., Młodożeniec P., *Polska. 11 Listopada 2015. Zaginiona Partytura*, plakat muzyczny, 2015 r.; Pągowski A., *Robotnicy 80*, plakat filmowy, 1981 r.; Czerniawski J., *Śmierć Prezydenta*, plakat filmowy, 1977 r.; Czerniawski J., *Pieszko*, plakat teatralny, 2009 r.; Tomaszewski H., *Międzynarodowy Konkurs Chopinowski*, plakat muzyczny, 1980r.; Kajzer R., *Przystanek Niepodległość 11.11.11*, plakat okazjonalny, 2011 r.; Starowieyski F., *W hołdzie powstańcom AK 1944*, plakat okazjonalny, 1998 r.; Get-Stankiewicz E., *Trans-Atlantyk*, plakat teatralny, 1981 r.); <https://dzieje.pl> (Sarnecki T., *W samo południe. 4 czerwca 1989*, plakat wyborczy, 1989 r.);

źródła pisane: M. Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego*, PiW, Warszawa 2016, s. 8; M. Górski, *Drzwi do plakatu*, Kraków 2009, s. 38; K. Lenk, *Nie hałasuj niepotrzebnie... mówi Maciej Urbaniec*, „2+3 D”, III-2004, nr 12, s. 33; B. Krasińska, *Afisz a plakat – problemy definicji. Wstęp do badań*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis”, FOLIA 210, Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia XIV (2016), s. 2-12; T. Buzan, *Pamięć na zawołanie*, Ravi, Łódź 2007; E. Nęcka, *Trening twórczości*, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Warszawa 2012; F. Paul-Cavalier, *Wizualizacja*, Rebis, Poznań 2006; E. Zielińska, Recenzja „Kurier Polski” z 6.10.1994 r.; H. Abramek-Kostrzewska, *Już mamy dosyć*, „Jedność” 1988, nr 16; L. Dłouchy, *Nasz rodowód*, „Jedność” 1981, nr 33 (51), s. 10; D. Dąbrowska, *Okolicznościowa poezja polityczna w latach 1980-1990*, Szczecin 1998, s. 42, 45; T. Raczek, *Z karabelą i bez spodni*, „Polityka” 1982, nr 23; K. Jurek, *Symboliczne znaczenie i funkcja koloru w kulturze*, „Kultura – Media – Teologia” 2011, nr 6, s. 72-73.

źródła filmowe, materiały ze stron internetowych:

<http://dobre-wiersze.blogspot.com/2011/12/julian-tuwim-pogrzeb-prezydenta.html>;
<http://filmotekaskolna.pl/dla-nauczycieli/materiały-metodyczne>; <http://filmpolski.pl>;
<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/fortepian-chopina.html>;
<http://ikonografiachopina.pl/plakat.html>; <http://www.akademiafilmowa.pl>;
<http://www.baczynski.art.pl/wiersze/363-W.html>; <http://www.e-teatr.pl>;
<http://www.solidarnosc.org.pl/o-nszcz-solidarnosc/o-nszcz-solidarnosc/logo>; <https://dzieje.pl>;
<https://ninateka.pl/audio/transatlantyk-witold-gombrowicz-2-6>; www.poster.pl;
<https://pl.wikipedia.org>; <https://sekretywarzawy.pl/requiem-dla-chopina>;
<https://sjp.pwn.pl/slowniki/okazjonalny.html>; <https://teatr Wielki.pl>;
<https://www.kinonh.pl/film.do?id=13232>; www.encyklopediateatru.pl;
https://www.nist.gov.pl/files/zalacznik/1488379373_Broszura%20MSWiA.pdf;
<https://www.nowehoryzonty.pl/opis.do?id=9021>;
https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/klasykipolityki/1814498,1_jak-ogladac-i-czytac-film-w-samo-poludnie.read; <https://www.powszechny.com>; <https://www.teatrwylbrzeze.pl>;
<https://www.youtube.com/watch?v=2XnZdgnzbdM>;
https://www.youtube.com/watch?v=f1uT0zk2_z4,

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca (10 minut):

- nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem oraz celami lekcji;
- prosi uczniów o dobranie się w pary (lub dzieli uczniów na grupy, w zależności od liczebności zespołu klasowego).

Faza realizacyjna (50 minut):

Nauczyciel:

- w krótkim wykładzie opowiada o szkole polskiego plakatu (Plakat przekłada na język obrazów idee zawarte w innych tekstach kultury, przyświecające uczestnikom wydarzeń historycznych czy kulturalnych. Jego funkcją jest zwrócenie uwagi na ważne treści.)

• przytacza jako motto lekcji słowa jednego z artystów grafików i znanych twórców plakatu - Henryka Tomaszewskiego; cytat ten pochodzi ze strony www.poster.pl, będącej wirtualną galerią plakatu:

„»Salonem plakatu jest ulica« - to lapidarne zdanie Henryka Tomaszewskiego w pełni oddaje fenomen POLSKIEGO PLAKATU. W szarej rzeczywistości powojennej Polski, na zburzonych ulicach pojawiły się niezwykle plakaty. Cechały je indywidualny styl, niezwykła malarska forma, swobodna gra wyobraźni, bogactwo emocji. Plakat tworzony przez wybitnych artystów został podniesiony do rangi sztuki, a ulica stała się jego salonem. Polska szkoła plakatu zdobyła uznanie na całym świecie i zagościła w galeriach i muzeach sztuki. Plakat, tworzony przez artystów polskich do dziś, jest różnorodny, przyciąga wybitne indywidualności, przybiera różne kształty i wciąż szuka ch form wyrazu”¹;

• jeśli dysponuje rzutnikiem multimedialnym lub tablicą interaktywną może wyświetlić przywołany cytat na tablicy;

• wyjaśnia, że istnieją różne odmiany plakatu: okazjonalny, filmowy, teatralny, muzyczny, polityczny;

• przypomina, że plakat pojawia się jako tekst kultury na ustnym egzaminie maturalnym z języka polskiego, jego interpretacje można też przywołać w wypracowaniu maturalnym;

• wyjaśnia, że w trakcie interpretacji plakatu należy zwrócić szczególną uwagę na: opis wyeksponowanych na plakacie elementów i ich znaczenie symboliczne; tonację kolorystyczną i kompozycję plakatu; związki z treścią innych tekstów kultury;

• na koniec krótkiego wykładu przypomina, że plakaty nie zostały przez niego wybrane przypadkowo, gdyż **2 maja obchodzimy uroczyste Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej**, a zatem święto wprowadzone na mocy ustawy z 20 lutego 2004 r.²; materiały na ten temat nauczyciel może pozyskać z Miniprzewodnika MSWiA „Biało-czerwona”³;

• prosi uczniów o zwrócenie szczególnej uwagi na cel i sposób wyeksponowania flagi oraz barw narodowych na plakatach; zwraca uwagę, by podczas pracy uwzględnić wypowiedź Barbary Krasieńskiej, według której należy skupić się na kompozycji całego plakatu, bowiem: „fragmentaryczne interpretowanie plakatów niesie za sobą niebezpieczeństwo zubożenia idei pełnego przekazu”⁴;

• prosi reprezentantów (par lub grup) o wylosowanie jednej reprodukcji plakatu (każda reprodukcja musi mieć odpowiedni format, co najmniej wymiar A4) wraz z dołączoną do niej kartą pracy;

• prosi o interpretację plakatów według dołączonych do nich kart pracy; do wypowiedzi interpretacyjnej należy przygotować mapy myśli;

¹ https://www.poster.pl/pl/artysci_plakaty.html

² Ustawa z dnia 20 lutego 2004 r. o zmianie ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 49, poz. 467 – art. 1 pkt 3).

³ *Biało-czerwona*, [w:] <https://www.gov.pl/web/mswia/dzien-flagi-rzeczypospolitej-polskiej-skorzystaj-z-miniprzewodnika-bialo-czerwona>

⁴ B. Krasieńska, *Afisz a plakat – problemy definicji. Wstęp do badań*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis”, FOLIA 210, Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia XIV (2016), s. 2-12.

- nauczyciel przypomina, że w ramach podsumowania lekcji wyniki pracy zespołów będą prezentowane przed całym zespołem klasowym; można w nich wykorzystać pojęcia kluczowe z ramek umieszczonych na dole kart pracy.

Uczniowie:

- praca w grupach; nauczyciel wspiera uczniów radą, czuwa nad ich pracą:
 - Grupa 1:** Karta pracy nr 1 do plakatu teatralnego Jana Młodożeńca.
 - Grupa 2:** Karta pracy nr 2 do plakatu muzycznego Jana i Piotra Młodożeńców.
 - Grupa 3:** Karta pracy nr 3 do plakatu politycznego Tomasza Sarneckiego.
 - Grupa 4:** Karta pracy nr 4 do plakatu filmowego Andrzeja Pągowskiego.
 - Grupa 5:** Karta pracy nr 5 do plakatu filmowego Jerzego Czerniawskiego.
 - Grupa 6:** Karta pracy nr 6 do plakatu teatralnego Jerzego Czerniawskiego.
 - Grupa 7:** Karta pracy nr 7 do plakatu muzycznego Henryka Tomaszewskiego.
 - Grupa 8:** Karta pracy nr 8 do plakatu okazjonalnego Ryszarda Kajzera.
 - Grupa 9:** Karta pracy nr 9 do plakatu okazjonalnego Franciszka Starowieyskiego.
 - Grupa 10:** Karta pracy nr 10 do plakatu teatralnego Eugeniusza Get-Stankiewicza.

Faza podsumowująca (30 minut):

- nauczyciel inicjuje rekapitulację lekcji, zwraca uwagę na potrzebę wnioskowania i uchwycenia symboliki flagi oraz barw narodowych oraz ich związku z innymi elementami plakatu;
- wybrani uczniowie kolejno omawiają wyniki pracy swych zespołów; prezentują je, wykorzystując wnioski zapisane w postaci mapy myśli; wypracowane przez uczniów materiały można za pomocą magnesów lub taśmy klejącej przymocować do tablicy szkolnej;
- w trakcie prezentacji wyników prac nauczyciel zwraca uwagę na poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi uczniów oraz na sposób prezentacji wniosków na mapie myśli; nauczyciel wyświetla (wykorzystując rzutnik multimedialny lub tablicę multimedialną) omawiane przez uczniów plakaty; ocenia wypowiedzi uczniów;
- ogólnie wnioski z prezentacji wyników pracy poszczególnych grup uczniowie zapisują w zeszytach;
- nauczyciel podaje temat pracy domowej:
Odwołując się do własnych doświadczeń i obserwacji, podaj jeden przykład właściwego (godnego) lub niewłaściwego wyekspozowania flag narodowej.

Karty pracy do lekcji:

Karta pracy nr 1 do plakatu teatralnego „Pamiętnik z powstania warszawskiego”

1. Ze strony <https://www.powszechny.com> wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat spektaklu „Pamiętnik z powstania warszawskiego” w reż. Waldemara Śmigasiewicza, rok 1994.

2. Z fragmentu „Pamiętnika z powstania warszawskiego” Mirona Białoszewskiego wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat sposobu prezentowania flagi w trakcie powstania:

„Co było 2 sierpnia 1944 roku? [...]. Warszawa weszła w drugi dzień powstania. Obudziły nas huki. Padał deszcz. Zaczęło się organizowanie. Blokowi. Dyżury. Kucie piwnic. Przekuwanie podziemnych przejść. Całymi nocami. Barykady. Najpierw ludzie myśleli, że ze wszystkiego, jak te z desek z tartaku i wózków na Ogrodowej. (Ogrodowa cała - bo wyrzeliśmy na nią - była w polskich flagach - dziwne święto!). Zebrania i narady na podwórkach. Ustalanie - kto, co. Chyba gazetka już. Powstania. W ogóle powstańcy. Się pokazali”⁵.

„Chłodna była w trudnej sytuacji. Była niby nasza. Chyba już z flagami”⁶. [...]

„Brama, tak jak i inne, była zabarykadowana. Postanowiliśmy wywiesić flagę. Wyszło się ją przez żelazną kratę.

- Bacność! - Jeszcze Polska nie zginęła. Niemcy zaczęli walić. We flagę. W bramę. Komuś coś było w palec. Chyba temu porucznikowi, który wywieszał flagę. A może komendantowi OPL na terenie tego domu? Nie pamiętam. O którejś godzinie nagły straszny huk. Aż wszystko podskoczyło. Złcieliśmy na dół”⁷.

3. Obejrzyj fotosty ze strony spektaklu i przeczytaj fragment recenzji:

„Całą małą scenę zamienił reżyser w jedną ciasną i duszną piwnicę, do której przeniósł życie osób z kamienicy, skazanych na siebie przez 63 dni. Sprowadził ich z tobołkami, z walizkami, pierzynami, garnkami - czym tam kto miał; z ich strachem przed śmiercią, kłótniami, modlitwami, czepianiem się skrawków informacji z walk w ginącym mieście, z głodem, dyzenterią; z całym antybohaterstwem i bez patosu”⁸.

4. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:

a) Jaki jest cel plakatu Jana Młodożeńca?

b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.

c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?

d) Jakie sensy symboliczne można odczytać z plakatu?

e) Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?

Słowa kluczowe: pamiętnik, powstanie warszawskie, 1944, Miron Białoszewski, plakat teatralny, antybohaterstwo, bohater zbiorowy...

⁵ M. Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego*, PIW, Warszawa 2016, s. 8.

⁶ Ibidem, s. 9.

⁷ Ibidem, s. 10.

⁸ E. Zielińska, *Recenzja*, „Kurier Polski” 6.10.1994.

Karta pracy nr 2 do plakatu muzycznego „Polska. 11 Listopada 2015. Zaginiona Partytura”

1. Ze strony www.poster.pl wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat historii plakatu Jana i Piotra Młodożeńców.
2. Z newslettera strony wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat koncertu powstałego z inspiracji dziełem Karola Kurpińskiego.
3. Przeczytaj fragm. wywiadu dotyczący historii odnalezienia dzieła Kurpińskiego:
„Kilkanaście lat temu powiedziano mi, że na aukcji w Nowym Yorku wypłynęła polska partytura. [...] Nie mogłem wówczas nabyć ich bezpośrednio i po jakimś czasie, gdy partytura pojawiła się ponownie, tym razem na aukcji krajowej w roku 2002, udało mi się w końcu kupić nuty. Wiedziałem już, co to jest, bo przecież wychowywałem się na muzyce Karola Kurpińskiego. Jego »Warszawianka« była pieśnią rewolucji roku 1830 i szczególnie ten fakt pobudził moją wyobraźnię. Partyturę poddałem lekkiej konserwacji. [...] Ludzie, którzy pierwsi ją kupili, nie zdawali sobie sprawy z tego, jak wielkie dzieło mają w swoich rękach. Bo to tylko msza, i do tego po łacinie... Gdyby to była opera, pewnie bym tego nie zdobył, ale trafić na operę Karola Kurpińskiego i do tego nieznaną, to byłby cud. [...]. Dowiedziałem się, że utwór ten był uważany za zaginiony, a niektórzy badacze sądzili, że powstał tylko we fragmentach. Kurpiński w jakimś liście pisał, że nie skończył tej kompozycji i nikt jej nie widział. Tymczasem partytura, którą posiadam, jest całkowicie skończonym utworem - mszą właśnie. Zadrżały mi ręce, gdy już stałem się jej właścicielem. Schowałem ją, chociaż wiele osób, które słyszały o tym, że ją zdobyłem, zwracały się z prośbą, abym ją wypożyczył lub udostępnił. Pomyślałem, że trzeba z tym poczekać na odpowiedni moment, który dobrze wybrany, przydałby znalezisku dodatkowej wartości. Zacząłem zgłębiać życiorys i twórczość Karola Kurpińskiego. Wiele osób mówiło mi, że dokonałem niezwykłego odkrycia, że tak wielki polski kompozytor, który pozostawił po sobie przebogatą spuściznę [...], stworzył jeszcze coś zupełnie nieznanego. Przecież na nim - pierwszym polskim narodowym kompozytorze - wzorował się Moniuszko. Kurpiński był pierwszym dyrektorem Opery Narodowej”⁹.
4. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:
 - a) Jaki jest cel plakatu Jana i Piotra Młodożeńców?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensy symboliczne można odczytać z plakatu?
 - e) **Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: opera, msza, partytura, symbol, plakat muzyczny, Karol Kurpiński, aukcja, newsletter...

⁹ W. Giczowski, *Gala Niepodległości - zaginiona partytura Karola Kurpińskiego*, Teatr dla Was, 02.11.2015; Rozmowa W. Giczowskiego z P. Jeglińskim, który odnalazł oryginalne nuty zaginionej „Mszy” K. Kurpińskiego, [w:] <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/211666,druk.html> – data dostępu 23.03.2020.

Karta pracy nr 3 do plakatu politycznego „W samo południe. 4 czerwca 1989”

1. Ze strony <https://dzieje.pl> wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat historii plakatu oraz historii logo NSZZ „Solidarność” <http://www.solidarnosc.org.pl/o-nszz-solidarnosc/o-nszz-solidarnosc/logo>
2. Obejrzyj fotostudy i zwiastun filmu „W samo południe” w reż. Freda Zinnemanna: https://pl.wikipedia.org/wiki/W_samo_po%C5%82udnie
3. Przeczytaj recenzję ze strony <http://www.akademiafilmowa.pl> lub zamieszczony poniżej fragment recenzji filmu:

„Zbliży się południe, moment, kiedy do miasta przyjedzie wypuszczony z więzienia bandyta, by wyrównać rachunki z lokalnym szeryfem, który doprowadził do jego skazania. [...] W tym czasie stróż prawa próbuje znaleźć śmiółków, którzy razem z nim stawiliby czoła niebezpieczeństwu. Na próżno. [...] Obsypany nagrodami western Freda Zinnemanna jest dramaturgicznym majstersztykiem, trzymającym w napięciu przez całe osiemdziesiąt pięć minut swojego trwania, i gorzką przypowieścią o ostatnim sprawiedliwym. Co ciekawe, film ten zrobił karierę w świecie polityki. Był wielokrotnie wyświetlany w Białym Domu [...], a także posłużył za inspirację dla legendarnego plakatu wyborczego »Solidarności« z 1989 roku”¹⁰.

4. Przeczytaj fragment artykułu Marka Ostrowskiego:
„W amerykańskim Muzeum Westernu dziwiono się po latach, że w takim komunistycznym kraju jak Polska znano i podziwiano western »W samo południe«. Film nie tylko znano; sylwetka Gary’ego Coopera była na tyle, jak to się dziś mówi kultowa, że przed zbliżającymi się historycznymi wyborami w Polsce 4 czerwca 1989 r. – student warszawskiej Akademii Sztuk Plastycznych Tomasz Sarnecki zaproponował foto kroczącego szeryfa Kane’a na plakat wyborczy Solidarności. [...] Dla Sarneckiego szeryf Will Kane uosabiał »łaknienie sprawiedliwości, wzięte z głębin dzieciństwa skojarzenie walki dobra ze złem«. Zamiast rewolweru szeryf ma jednak kartkę wyborczą – to jego nowoczesna broń”¹¹.
5. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:
 - a) Jaki jest cel plakatu Tomasza Sarneckiego?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensory symboliczne można odczytać z plakatu?
- e) **Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: western, plakat polityczny, wybory czerwcowe 1989, logo NSZZ „Solidarność”, metafora polityczna...

¹⁰ Piotr Miski – wypowiedź z Akademii Kina Światowego to edukacyjny projekt, którego uczestnicy poznają najważniejsze etapy historii światowej kinematografii na tle kulturowym, społecznym, politycznym i interartystycznym, [w:] <https://www.kinonh.pl/film.do?id=13232> - data dostępu 23.03.2020.

¹¹ Marek Ostrowski, *Jak oglądać (i czytać) film „W samo południe”*, „Polityka” 6 lipca 2002, [w:] <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/klasykipolityki/1814498,1,jak-ogladac-i-czytac-film-w-samo-poludnie.read> - data dostępu 23.03.2020.

Karta pracy nr 4 do plakatu filmowego „Robotnicy 80”

1. Ze strony www.poster.pl wyszukaj podstawowe informacje na temat historii plakatu oraz historii logo NSZZ „Solidarność” <http://www.solidarnosc.org.pl/o-nszz-solidarnosc/logo>
2. Obejrzyj fotosty i fragment filmu „Robotnicy 80” w reż. Andrzeja Żajączkowskiego i Andrzeja Chodakowskiego <https://dzieje.pl/wideo/fragmenty-filmu-robotnicy-80>¹²
3. Przeczytaj informację z internetowej bazy filmu polskiego <http://filmpolski.pl/fp/index.php>

„Robotnicy 80” to relacja z przebiegu akcji strajkowej i sierpniowych negocjacji Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego z przedstawicielami Komisji Rządowej. Mikrofon i kamera na sali obrad pozwoliły zarejestrować najbardziej dramatyczne chwile wydarzeń, lecz również pokazać nową jakość, którą reprezentuje w negocjacjach strona robotnicza”. [PAT]

4. Odczytaj fragmenty wiersza zaliczanego do okolicznościowej poezji politycznej, zamieszczonego na łamach tygodnika „Jedność”¹³:

„Już mamy dość słów bez pokrycia
Które z obłudnych ust wychodzą
My dziś innego pragniemy życia
Niech się słowa prawdy rodzą”¹⁴.

5. Przeczytaj fragment wypowiedzi L. Dłouchy na temat roli poezji i jej miejsca w czasie wydarzeń sierpniowych w czasopiśmie „Jedność”:

„Czwarty, ostatni numer strajkowy zakończyliśmy cytatem z III części »Dziadów«, ze starego tomiku Mickiewicza, jeszcze sprzed pierwszej wojny, który Staszek Wiszniewski nosił stale przy sobie w parzanej torbie:

»Nasz naród jak lawa,
Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa,
Lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębi...
Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi«”¹⁵.

6. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:

- a) Jaki jest cel plakatu Andrzeja Pągowskiego?
- b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
- c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
- d) Jakie sensory symboliczne można odczytać z plakatu?
- e) **Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: dokument, legenda, logo „Solidarności”, okolicznościowa poezja polityczna...

¹² Można wykorzystać materiały ze strony ninateka.pl

¹³ „Jedność” (pełna nazwa „Nasz rodowód – sierpień ’80 JEDNOŚĆ”) – tygodnik wydawany przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy NSZZ „Solidarność” Pomorza Zachodniego w latach 1980–1981. Por. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Jedno%C5%9B%C4%87_\(tygodnik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jedno%C5%9B%C4%87_(tygodnik)) – data dostępu 30.03.2020.

¹⁴ H. Abramek-Kostrzewska, Już mamy dosyć, Jedność 1988, nr 16 [brak numeru strony].

¹⁵ L. Dłouchy, *Nasz rodowód*, „Jedność” 1981, nr 33 (51), s. 10; D. Dąbrowska, *Okolicznościowa poezja polityczna w latach 1980-1990*, Szczecin 1998, s. 42,45.

Karta pracy nr 5 do plakatu filmowego „Śmierć Prezydenta”

- Ze strony www.filmpolski.pl wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat filmu „Śmierć Prezydenta” w reż. Jerzego Kawalerowicza.
- Obejrzyj fragment filmu <https://www.youtube.com/watch?v=2XnZdgnzbdM>
- Przeczytaj fragm. artykułu Anny Kondek, dotyczącego śmierci prezydenta Narutowicza:

„Zaprzysiężenie Gabriela Narutowicza na prezydenta odbyło się 11 grudnia 1922 roku. [...] W dniu zaprzysiężenia demonstranci próbowali powstrzymać elekta siłą, tarasując ulice prowadzące do gmachu sejmowego. Sytuacja, w której kreowano go na główną postać lewicy, nie odpowiadała Narutowiczowi, który kandydatem PSL »Wyzwolenie« został raczej przez przypadek i próbował odcinać się od brutalnych ataków prawicy. [...] Nie miał jednak szansy na realizację swych planów - kilka dni po objęciu urzędu, 16 grudnia 1922 r., podczas wernisażu wystawy w warszawskiej Zachęcie, Gabriel Narutowicz zginął zastrzelony przez fanatyka - malarza Eligiusza Niewiadomskiego”¹⁶.

- Przeczytaj wiersz Juliana Tuwima „Pogrzeb prezydenta Narutowicza”:

„Krzyż mieliście na piersi, a brauning w kieszeni.
Z Bogiem byli w sojuszu, a z mordercą w pakcie,
Wy, w chichocie zastygli, bladzi, przestraszeni,
Chodźcie, głupcy, do okien - i patrzcie! i patrzcie!

Z Belwederu na Zamek, tętnicą Warszawy,
Alejami, Nowym Światem, Krakowskim Przedmieściem,
Idzie kondukt żałobny, krepowy i krwawy:
Drugi raz Pan Prezydent jest dzisiaj na mieście.

Zimny, sztywny, zakryty chorągwią i kirem,
Jedzie Prezydent Martwy a wielki stokrotnie.
Nie odwracając oczu! Stać i patrzeć, zbiry!
Tak! Za karki was trzeba trzymać przy tym oknie!

Przez serce swe na wylot pogrzebem przeszyta,
Jak Jego pierś kulami, niech widzi stolica
Twarze wasze, zbrodniarze - i niech was przywita
Strasznym krzykiem milczenia żałobna ulica”¹⁷.

- Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania¹⁸:

- a) Jaki jest cel plakatu Jerzego Czerniawskiego?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensy symboliczne można odczytać z plakatu?
- e) Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: Narodowa Galeria Sztuki Zachęta, symbolika świecy, Gabriel Narutowicz

¹⁶ A. Kondek, *Gabriel Narutowicz* (1865-1922), [w:] <https://dzieje.pl/postacie/gabriel-narutowicz-1865-1922>

¹⁷ <http://dobre-wiersze.blogspot.com/2011/12/julian-tuwim-pogrzeb-prezydenta.html> - data dostępu 30.03.2020.

¹⁸ <http://filмотekaskazkolna.pl/dla-nauczycieli/materialy-metodyczne/smierc-prezydenta-rola-mediow-w-kreowaniu-i-rozumieniu-rzeczywistosci> - data dostępu 23.03.2020.

Karta pracy nr 6 do plakatu teatralnego „Pieszo”

- Ze strony www.encyklopediateatru.pl wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat spektaklu Teatru Wybrzeże z 2009 r. „Pieszo” w reż. Anny Augustynowicz.
- Obejrzyj trailer (zwiastun) spektaklu <https://www.youtube.com/watch?v=flU0zk2z4> oraz fotostory z spektaklu <https://www.teatrwybrzeze.pl/galeria/spektakle/pieszo>
- Przeczytaj fragment wypowiedzi Agnieszki Kochanowskiej na temat utworu Sławomira Mrożka i spektaklu Teatru Wybrzeże:

„Opublikowana przez Mrożka w 1980 roku sztuka, opisuje w realistyczny, wręcz okrutny sposób przełomowy moment w dziejach Polski - ostatnie chwile II wojny światowej i pierwsze dni w nowej, komunistycznej rzeczywistości. [...] Anna Augustynowicz o spektaklu: »Mroźek pyta o przestrzeń, którą dziedziczymy «wchodząc w ojcowskie buty«. O mentalność rozpiętą między Wschodem a Zachodem. O społeczeństwo skazane na przeszłość i wygnane w przyszłość. O bohatera dramatu pozbawionego czasu teraźniejszego. PIESZO pyta o porządek świata»¹⁹.

- Przeczytaj fragment tekstu Mariana Stali „Ruchome piaski”:

„Bohaterowie »Pieszo« spotykają się gdzieś między dwiema liniami frontu. Z jednej strony mają wycofujące się wojska niemieckie, z drugiej nacierającą Armię Czerwoną. Nikt nie wie dokładnie, w którą stronę idą Niemcy i z której mogą nadejść Rosjanie - i nikt sobie takiego pytania nie zadaje. Istotne jest tylko to, iż w każdej chwili można trafić albo na Niemców, albo na Rosjan - i stanowi – to jeden z zasadniczych momentów myślenia tych ludzi. Oczywiście tak mogło być, strefa przejściowa między liniami frontu musiała jednak istnieć... Zakorzenie w pozaliterackiej rzeczywistości jest mu potrzebne do zbudowania metafory, ściślej: do pokazania pewnej grupy ludzi, pewnej zbiorowości, która znajduje się w strefie bycia pomiędzy. Jeśli spojrzeć na zdarzenia z takiej właśnie perspektywy, łatwo można zauważyć, iż bohaterowie Mrożka znajdują się pomiędzy Niemcami i Rosjanami. Tkwią oni też pomiędzy wojną a pokojem. Pomiędzy dawnym ładem społecznym i niejasnym jeszcze ładem nowym. Pomiędzy systemem wartości sprzed Oświećcienia i po Oświećcieniu”²⁰.
- Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:
 - a) Jaki jest cel plakatu Jerzego Czerniawskiego ?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensy symboliczne można odczytać z plakatu?
- **Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: polska dramaturgia pozycji, trailer, metafora historyczna i społeczna, Sławomir Mroźek...

¹⁹ A. Kochanowska, *O „Pieszo” w Dyskusyjnym Klubie Teatralnym*, [w:] <https://www.teatrwybrzeze.pl/aktualnosci/o-pieszo-w-dyskusyjnym-klubie-teatralnym> -data dostępu 23.03.2020.

²⁰ M. Stala, *Ruchome piaski*, [w:] http://www.e-teatr.pl/pl/programy/2013_12/56207/pieszo_teatr_ludowy_krakow_1986.pdf - data dostępu 30.03.2020. Jest to fragment program spektaklu „Pieszo” w reż. M. Grabowskiego, Teatr Ludowy Kraków-Nowa Huta, 1986 r.

Karta pracy nr 7 do plakatu muzycznego „Międzynarodowy Konkurs Chopinowski”

1. Ze strony www.poster.pl wyszukaj podstawowe informacje na temat historii plakatu.
 2. Przeczytaj informację ze strony <http://ikonografiachopina.pl/plakat.html>:
„Za życia Fryderyka Chopina plakat jeszcze nie istniał. O repertuarze w teatrze i operze informowały skromne, najczęściej monochromatyczne afisze. Tych, które zapraszały na występy Chopina zachowało się niewiele, bo i kompozytor nad sale koncertowe przedkładał zacisze salonów. [...] Można umownie przyjąć, że plakat wkroczył do ikonografii chopinowskiej w roku 1915 [...]. Henryk Tomaszewski, projektując plakat na konkurs w roku 1980, sięgnął po barwy narodowe i odręcznie wykonaną sygnaturę kompozytora, nad którą »pochyła się« zasuszony kwiat dzwonka”²¹.
3. Przeczytaj fragment wiersza Cypriana Kamila Norwida „Fortepian Chopina”:
„I była w tem Polska, od zenitu
Wszchedoskonołości dziejów
Wzięta, tęczą zachwyty — —
Polska — *przemienionych kołodziejów!*
Taż sama, zgoła,
Złoto-pszczoła!...
(Poznałciże bym ją na krańcach bytu!...)”²².
 4. Przeczytaj fragment nekrologu F. Chopina:
„Rodem warszawianin, sercem Polak, a talentem świata obywatel, Fryderyk Chopin zszedł z tego świata. Choroba piersiowa przyspieszyła śmierć za wczesną artysty w trzydziestym dziewiątym roku życia – dnia siedemnastego, miesiąca bieżącego. Umiał on najtrudniejsze sztuki zadanie rozwiązywać z tajemniczą biegłością – umiał bowiem zbierać kwiaty polne, rosy z nich, ani puchu nie otrząsając najłżejszego. I umiał je w gwiazdy, w meteory, że nie powiem: w komety, całej świecącej Europie, ideału sztuką przepromieniać”²³.
 5. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:
 - a) Jaki jest cel plakatu Henryka Tomaszewskiego?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensory symboliczne można odczytać z plakatu?
- e) Jaki sens symboliczny na zastosowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: dzwonek polny, sygnatura, Międzynarodowy Konkurs Chopinowski, pierwiastki wiejskie i narodowe, uniwersalizm, C.K. Norwid...

²¹ Cytat pochodzi ze strony: <http://ikonografiachopina.pl/plakat.html> - data dostępu 23.03.2020.

²² C.K. Norwid, *Fortepian Chopina*, [w:] <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/fortepian-chopina.html> -data dostępu 23.03.2020.

²³ Fragment nekrologu napisanego przez C.K. Norwida 18 października, ukazał się kilka dni później - 25 października 1849 roku, w „Dzienniku Polskim”. Por. <https://sekretywarszawy.pl/requiem-dla-chopina> -data dostępu 30.03.2020.

Karta pracy nr 8 do plakatu okazjonalnego „Przystanek Niepodległość 11.11.11”

1. Ze strony www.poster.pl wyszukaj i wynotuj podstawowe informacje na temat historii plakatu.

2. Aby uświadomić sobie powód sporów definicyjnych, przeczytaj fragmenty wypowiedzi dotyczących różnic między plakatem a afiszem:

„Mieczysław Górowski, definiując pojęcie plakatu rozpatruje kwestię różnic między afiszem a plakatem: „Przyznając rolę decydującą w budowie plakatu – grafice. Dla Górowskiego grafika i tekst nie »współbrzmia« równocześnie (wpływając tym samym na intensyfikację komunikatu wizualnego). [...] to warstwa graficzna dzieła trafia, jako pierwsza, do odbiorcy, tekst jej tylko towarzyszy. Jak sam zauważa »to raczej obraz ma zainteresować swoją wymową. Obraz jest czymś, co ma zafascynować. A treść to jakby drugie odczytanie. Trzeba się zbliżyć, przeczytać«”²⁴.

Zdaniem Macieja Urbańca na plakacie: „słowo jest obrazem, obraz jest słowem”²⁵.

3. Sprawdź w „Słowniku języka polskiego” PWN znaczenie wyrazu „okazjonalny”: <https://sjp.pwn.pl/slowniki/okazjonalny.html>

4. Przejrzyj informację ze strony Muzeum Historii Polski na temat organizacji „VI Przystanku Niepodległość”. Wyjaśnij znaczenie plakatu Ryszarda Kajzera w kontekście tego wydarzenia?

5. Jak artysta zwizualizował cyfrę 1? W jaki sposób wykorzystał do tego tzw. techniki pamięciowe. Mnemotechniki są skutecznymi metodami zapamiętywania i często używamy ich, nie zdając sobie z tego sprawy. W wyobraźni tworzymy „żywe” obrazy i skojarzenia, których głównymi elementami i zasadami są: obrazy pozytywne, barwa, dostrzeganie związków między elementami wizualizacji, liczbami; synestezje, metoda liczbowo-kształtowa, haki numeryczne²⁶.

6. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:

a) Jaki jest cel plakatu Ryszarda Kajzera?

b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.

c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?

d) Jakie sensory symboliczne można odczytać z plakatu?

e) Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?

Słowa kluczowe: afisz, plakat okazjonalny, mnemotechnika, haki numeryczne, Przystanek Niepodległość, Muzeum Historii Polski...

²⁴ M. Górowski, *Drzwi do plakatu*, Kraków 2009, s.38.

²⁵ K. Lenk, *Nie hałasuj niepotrzebnie... mówi Maciej Urbaniec*, „2+3 D”, III-2004, nr 12, s. 33.

²⁶ T. Buzan, *Pamięć na zawołanie*, Ravi, Łódź 2007; E. Nęcka, *Trening twórczości*, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Warszawa 2012; F. Paul-Cavalier, *Wizualizacja*, Rebis, Poznań 2006.

Karta pracy nr 9 do plakatu okazjonalnego „W hołdzie powstańcom AK 1944”

1. Ze strony www.poster.pl wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat historii plakatu.
2. Ze strony <https://dzieje.pl/aktualnosci/70-lat-temu-powstala-armia-krajowa> wypisz najważniejsze informacje dotyczące powstania i działalności AK.
3. Z kolei ze strony https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_warszawskie wypisz podstawowe informacje na temat okoliczności wybuchu powstania warszawskiego.
4. Przeczytaj i zinterpretuj fragment wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego „Niebo złote ci otworzę...”, którego fragment Franciszek Starowieyski umieścił na swym plakacie:

„Jeno wyjmij mi z tych oczu
szkło bolesne - obraz dni,
które czaszki białe toczy
przez płonące łąki krwi.

Jeno odmień czas kaleki,
zakryj groby płaszczem rzeki,
zetrzyj z włosów pył bitewny,
tych lat gniewnych
czarny pył”²⁷.

15 VI 1943 r.

Śpiew z pożogi, 1947 r.

5. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:
 - a) Jaki jest cel plakatu Franciszka Starowieyskiego?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensory symboliczne można odczytać z plakatu?
- e) **Jaki sens symboliczny ma wyeksponowana na plakacie flaga?**

Słowa kluczowe: Kolumbowie, powstanie warszawskie, AK, 1944, K. K. Baczyński, „czas kaleki”...

²⁷ <http://www.baczyński.art.pl/wiersze/363-W.html> - data dostępu 30.03.2020.

Karta pracy nr 10 do plakatu teatralnego „Trans-Atlantyk”

1. Ze strony www.poster.pl wyszukaj i wypisz podstawowe informacje na temat historii plakatu.
2. Przeczytaj fragment programu spektaklu w reż. Mikołaja Grabowskiego:
„Gombrowicz wyjaśnia: »nie walczyłem wcale z umarłą Polską przedwojenną i dawnym stylem patriotyzmu, pisałem w jakimś sensie satyrę. Odbylem »porachunek «nie z żadną poszczególną Polską, rzecz jasna, ale z Polską taką, jaką stworzyły warunki jej historycznego bytowania i jej umieszczeń w świecie (to znaczy z Polską słabą)«. Szło o sztuczny stosunek Polaka do Polski »człowieka do narodu«, o obronę jednostki przed obyczajami degradującymi jego myślenie o ojczyźnie. Pisarz protestował przeciw przypisywaniu powieści mentorskich zamysłów: »Trans-Atlantyk« jest po trosze wszystkim, co chcecie: satyrą, krytyką, traktatem, zabawą, absurdem, dramatem - ale niczym nie jest wyłącznie, ponieważ jest tylko mną, moją »wibracją«, moim wyładowaniem, moją egzystencją”²⁸.
3. Zapoznaj się z zasadą postępowania dotyczącą flagi:
„Godnym sposobem zniszczenia zużytej flagi lub banneru jest niepubliczne spalanie. Możliwe jest także godne zniszczenie flagi przez rozdzielenie barw”²⁹.
4. Zinterpretuj cytaty z powieści Witolda Gombrowicza „Trans-Atlantyk”:
„Rozluźnić to nasze oddanie się Polsce! Oderwać się choć trochę! Powstać z kłeczek! Ujawnić, zalegalizować ten biegun odczuwania, który każe jednostce bronić się przed narodem, jak przed każdą zbiorową przemocą. Uzyskać – to najważniejsze – swobodę wobec formy polskiej, będąc Polakiem być jednak kimś obszerniejszym i wyższym od Polaka!”³⁰.
5. Obejrzyj fragment „Trans-Atlantyku” w wydaniu Teatru Telewizji (TVP1):
<https://www.youtube.com/watch?v=x42WUoci5w4>
6. Sporządź mapę myśli. Wykorzystaj wiedzę pozyskaną z podanych źródeł i uwzględnij odpowiedzi na pytania:
 - a) Jaki jest cel plakatu Eugeniusza Get-Stankiewicza?
 - b) Jaka jest kompozycja plakatu? Wskaż najbardziej widoczne elementy.
 - c) Jaka jest kolorystyka? Jakie barwy dominują na plakacie?
 - d) Jakie sensory symboliczne można odczytać z plakatu?
 - e) **Jaki sens symboliczny na zastosowana na plakacie flaga?**

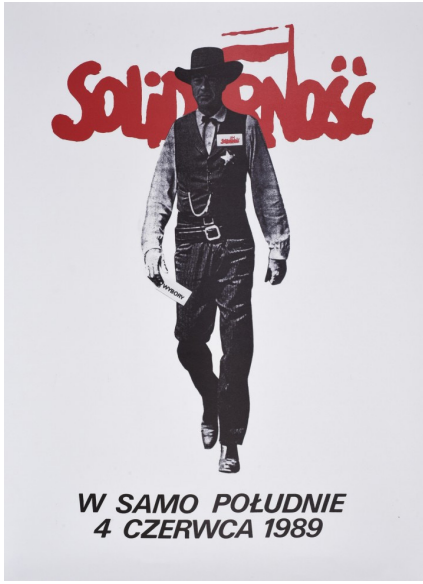
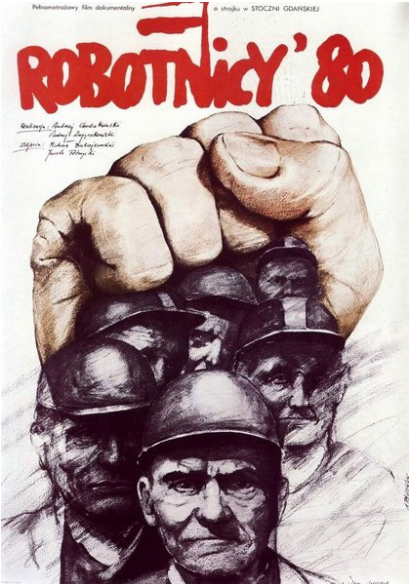
Słowa kluczowe: Witold Gombrowicz, Trans-Atlantyk, satyra, rozrachunek...

²⁸ Program spektaklu http://www.eteatr.pl/pl/programy/2013_12/54588/transatlantyk_teatr_jaracza_lodz_1981.pdf - data dostępu 30.03.2020.

²⁹ *Biało-czerwona*, [w:] https://www.nist.gov.pl/files/zalacznik/1488379373_Broszura%20MSWiA.pdf, s. 13.

³⁰ Cyt. za T. Raczek, *Z karabelą i bez spodni*, „Polityka” 1982, nr 23. Por. też: <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/186359,druk.html> – data dostępu 23.03.2002.

Wybór plakatów:

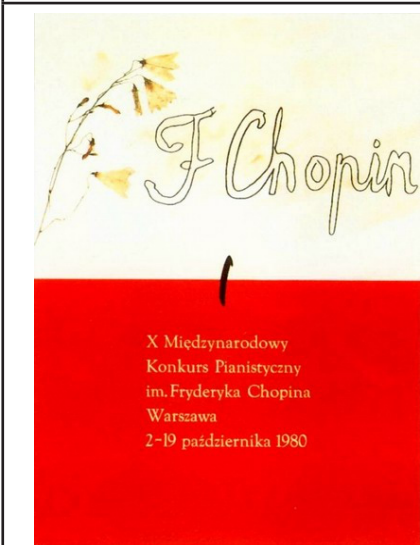
	
Młodożeniec Jan, <i>Pamięnik z powstania warszawskiego</i>, plakat teatralny, 1994 r.	Młodożeniec Jan, Młodożeniec Piotr, <i>Polska. 11 Listopada 2015. Zaginiona Partytura</i>, plakat muzyczny, 2015 r.
	
Sarnecki Tomasz, <i>W samo południe. 4 czerwca 1989</i>, plakat wyborczy, 1989 r.	Pągowski Andrzej, <i>Robotnicy 80</i>, plakat filmowy, 1981 r.

Czerniawski Jerzy, Śmierć Prezydenta, plakat filmowy, 1977 r.

Czerniawski Jerzy, *Pieszko*, plakat teatralny, 2009 r.

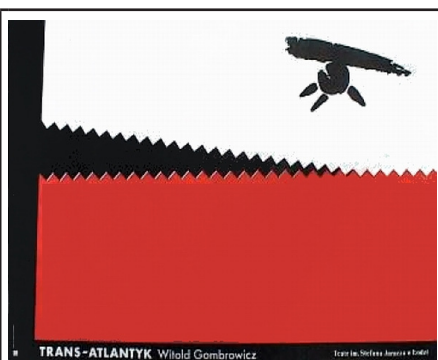
Tomaszewski Henryk, *Międzynarodowy Konkurs Chopinowski*, plakat muzyczny, 1980 r.

Kajzer Ryszard, *Przystanek Niepodległość*
11.11.11, plakat okazjonalny, 2011 r.

Starowieyski Franciszek, *W hołdzie powstańcom AK 1944*, plakat okazjonalny, 1998 r.

Get-Stankiewicz Eugeniusz, *Trans-Atlantyk*, plakat teatralny, 1981 r.

Do zainteresowanych:

Nauczyciel może poprowadzić lekcję, wykorzystując wybrane karty pracy oraz reprodukcje plakatów. Materiał można modyfikować, skracać lub traktować jako inspirację do poszukiwania i opracowania własnych rozwiązań metodycznych.

Propozycja niniejszych zajęć stanowi zachętę do pracy nad różnymi tekstami kultury, nie tylko w trakcie obowiązkowych zajęć szkolnych, ale i projektów podejmowanych w ramach działalności kół zainteresowań.

Do celów kształcenia ogólnego w szkole ponadpodstawowej należą bowiem m.in.: rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin; łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobrażeniowo-twórczymi; rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej; rozwijanie narzędzi myślowych umożliwiających uczniom obcowanie z kulturą i jej rozumienie; umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni³¹.

Pozostaje mi mieć nadzieję, że zaproponowany scenariusz wychodzi naprzeciw tym celom i wpisuje się w potrzeby współczesnej szkoły, przede wszystkim jednak... - służyć może rozbudzeniu zainteresowań uczniów. Powstał on jako efekt poszukiwania odpowiedzi na pytanie: Jak przygotować ciekawą lekcję na temat flagi i barw narodowych?

Mając na uwadze znaczenie koloru jako czynnika kształtowania tożsamości zbiorowej, Krzysztof Jurek wyjaśnia: „Kolory są elementem integracji, pobudzają

³¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia. Załącznik nr 1. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum (Dz.U. z 2017 r., poz. 59, 949 i 2203).

grupową wyobraźnię, łączą ludzi. Wyrazem tego są barwy narodowe, które mają dla obywateli szczególne znaczenie, choć rozumienie tych samych kolorów, także w obrębie tego samego narodu nie musi być takie samo. [...] Kolor podkreśla akceptowane i propagowane wartości grup społecznych, pozwala na identyfikację z nimi, ułatwia wzajemną komunikację i budowę wspólnoty. Kolor decyduje o odmienności kulturowej społeczeństw i grup społecznych, te same zwyczaje czy obyczaje są inaczej rozumiane i przeżywane dzięki specyficznej symbolice kolorów”³².

Żyjąc w kulturze obrazu, powinniśmy zdawać sobie sprawę z tego, że – jak pisze Jurek – „przedstawienia wizualne są niezwykle produktywnym medium informacyjnym. [...] Kolor i barwa są elementami najszybciej zapamiętywanymi i kojarzonymi spośród wszystkich elementów wizualizacji”³³.

Wyjaśnienia te służą do sformułowania kolejnych pytań. Wiele z nich dotyczy nie tylko kwestii poznawczych, ale dotyka spraw wychowania: Jaki wpływ na nas, a przede wszystkim na młode pokolenie ma kultura obrazu? Dlaczego i w jakich okolicznościach oraz kontekstach autorzy plakatów tak często odwoływali się w swych działach do symboliki naszej flagi narodowej? W jaki sposób nabywamy umiejętność czytania komunikatów wizualnych?³⁴ Jakie funkcje pełnią barwy (w tym narodowe) w naszej kulturze?

Z próbą udzielenia odpowiedzi na te pytania muszą się zmierzyć nauczyciele. Będzie to na pewno źródłem refleksji i nowych, twórczych poszukiwań... Nie tylko w świecie plakatu...

³² K. Jurek, *Symboliczne znaczenie i funkcja koloru w kulturze*, „Kultura – Media – Teologia” 2011, nr 6, s. 72-73.

³³ Ibidem, s. 75.

³⁴ Ibidem.

Podnieśmy flagę

Scenariusz lekcji języka polskiego

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	Małgorzata Chojda-Ozga – doradca metodyczny w zakresie języka polskiego w DODN we Wrocławiu, Filia w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/ rodzaju zajęć	język polski
Etap edukacyjny/klasa	uczniowie klasy VI szkoły podstawowej
Czas trwania lekcji/zajęć	45 minut

Miejsce: sala lekcyjna (stoliki w sali są ustawione dla sześciu grup).

Cele:

- utrwalenie wiedzy na temat flagi narodowej i zasad jej prezentowania,
- wzbogacenie zasobu słownictwa związanego z symboliką barw narodowych,
- przypomnienie znaczenia związków frazeologicznych z wyrazem *flaga*,
- wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych młodzieży,
- umacnianie więzi między członkami klasy dzięki pracy zespołowej,
- rozwijanie kreatywności i kompetencji cyfrowych.

Zadania nauczyciela i uczniów przygotowujące do warsztatów celebrujących Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Nauczyciel:

- podaje kilka dni wcześniej bibliografię (adresy stron internetowych i materiały na temat flagi Rzeczypospolitej), z której uczniowie mogą skorzystać, aby przygotować się do zajęć;
- bazuje na omówionych do tej pory z uczniami utworach kultury i literatury polskiej, w których pojawił się motyw flagi.

Uczniowie:

- przygotowują się do zajęć, korzystając z bibliografii zaproponowanej przez nauczyciela, a chętni tworzą dodatkową bibliografię;
- przypominają sobie teksty kultury z motywem flagi (omawiane w szkole oraz poznane samodzielnie).

Przebieg zajęć:

1. Uczniowie, wchodząc do sali przedmiotowej, losują karteczki. Jedne są białe, inne czerwone; ponumerowane od 1-3; ich ilość jest zgodna z liczebnością grupy. Każdej cyfrze pod odpowiednią barwą przyporządkowane są hasła.
2. Na podstawie wyników losowania uczniowie dobierają się w zespoły.

Zasady:

Każde wykonane zadanie kończy się wypełnieniem przygotowanego pola (zarysu flagi) wcześniej przygotowanymi elementami układanki w kształcie pojedynczych fragmentów, mających wypełnić kontur flagi – puzzle: w kolorach białym i czerwonym (ilość elementów potrzebnych do ułożenia flagi musi się zgadzać z ilością zadań do wykonania dla uczniów). Po wykonaniu każdego zadania lider grupy umieszcza element układanki w odpowiednim polu barwy flagi (dla ułatwienia elementy układanki mogą być ponumerowane na odwrocie, te same numerki odpowiednio mogą być przypisane w polu zarysu flagi).

Nauczyciel zleca kolejno zadania. Każde dobrze wykonane zadanie kończy się nagrodą – otrzymaniem przez grupę elementu do wypełnienia zarysu flagi. Liderzy grup po otrzymaniu nagrody umieszczają element w wyznaczonym miejscu.

Zadania:

Zad. 1 Wśród wymienionych wskaż zdania, w których wyraz *flagi* jest podmiotem.

- W maju Polacy obchodzą Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.
- Nauczyciel przypomniał zasady prezentowania flagi podczas świąt narodowych.
- Nie było tu innej flagi.
- Flagi przypominają o wartościach narodowych.

Zad. 2 Zdefiniowanie wylosowanego hasła (każdy z zespołów otrzymuje jedno z haseł związanych z symboliką barw narodowych), odpowiednio:

„Zespoły Bielei”:

- Czystość.
- Lojalność.
- Szlachetność.

„Zespoły Czerwieni”

- Odwaga.
- Poświęcenie.
- Waleczność.

Zad. 3 Wypisanie przez zespoły skojarzeń dotyczących wylosowanego hasła dowolną metodą aktywizującą i wybranie tych najlepiej odnoszących się do symboliki barw narodowych.

Zad. 4 Zgromadzenie związków frazeologicznych z wylosowanym hasłem i wybranie tych najlepiej odnoszących się do symboliki barw narodowych.

Zad. 5 Kreatywne myślenie.

Zespoły typują po dwoje uczestników do zadania i po jednym jurorze.

Zadaniem jurorów jest wskazanie zwycięskiej drużyny.

O zwycięstwie decyduje największa liczba punktów przyznawanych po każdej odpowiedzi za:

- zgodność z tematem zajęć (0-1p.),
- podanie wymaganych w pytaniu (w nawiasach) informacji do uzupełnienia (0-1p.).

Zespoły dostają po dwa pytania. Członkowie zespołów uzupełniają je na głos, indywidualnie, wg instrukcji.

Instrukcja wykonania zadania.

Zapoznajcie się z instrukcją. Od momentu zapoznania się z instrukcją na ukończenie zadania macie dwie minuty.

W zadaniu uczestniczą dwie osoby. Każda dostaje dwie kuleczki w kolorze swojej drużyny (białym lub czerwonym). Po udzieleniu odpowiedzi uczestnik wrzuca kuleczkę do przygotowanego pojemnika. Zadanie uznaje się za ukończone, kiedy wszystkie kuleczki znajdą się w pojemniku. Za przekroczenie limitu czasu grupa traci 2 punkty. Jeśli grupa nie udzieli którejś z odpowiedzi, nie otrzymuje punktów.

Maksymalna ilość punktów do zdobycia: 8p.

Pytania nauczyciel rozdaje po zapoznaniu uczniów z instrukcją (każda grupa otrzymuje inne pytania wg pomysłu nauczyciela prowadzącego zajęcia). Uczniowie mają 2 minuty na przeczytanie dwóch pytań i zastanowienie się nad odpowiedzią, po czym kolejno udzielają odpowiedzi (każdy uczeń odpowiada na 2 pytania). Jury ocenia odpowiedzi.

Proponowane pytania:

- Ten jest (miejsce na wylosowane hasło), kto (miejsce na odpowiedź).
 - Taką (miejsce na wylosowane hasło) postacią jest (miejsce na podanie przykładu postaci z tekstu kultury lub realnej: historycznej albo współczesnej).
 - Aby być (miejsce na wylosowane hasło), należy (miejsce na oryginalną odpowiedź).
- Lider zwycięskiego zespołu umieszcza w zarysie flagi kolejny element.

Zad. 6 Prezentacja hasła

W zespołach przedstawcie (do wyboru): dramę, plakat, krótki tekst literacki (20 słów) na temat wylosowanego hasła (w swojej pracy wykorzystajcie materiał językowy i doświadczenia z poprzednio wykonanych zadań).

Na wykonanie zadania uczniowie mają 10 minut, na prezentację po 3 minuty.

Każda drużyna, która przedstawi swoją pracę, umieszcza w polu flagi kolejne elementy.

Podsumowanie zajęć *Podnieśmy flagę:*

Kiedy zarys flagi zostanie wypełniony barwą białą i czerwoną, zespoły przy barwach flagi umieszczają wylosowane na początku warsztatów hasła.

Przy kolorze białym: Czystość, Lojalność, Szlachetność.

Przy kolorze czerwonym: Odwaga, Poświęcenie, Waleczność.

Nauczyciel może przeczytać na zakończenie wiersz: *Biały i Czerwony* lub zaproponować inny sposób podsumowania pracy z uczniami, np. poprzez dokonanie ewaluacji zajęć warsztatowych metodą *kosz i walizka*.

Biały i Czerwony

Czyste intencje,

myśli i ręce.

Lojalność i wierność

wobec wartości.

Szlachetność i prawość -

koledzy mądrości.

Odwaga, szczególnie ta niepozorna

I na pochlebstwa próżne odporna.

To rzadkie wartości, lecz lekcja jest taka:

Pięknie jest nosić miano Polaka.

„Czerwona jak puchar wina, biała jak śnieżna lawina, biało-czerwona” – rzecz o naszym stosunku do polskiej flagi w związku z Dniem Flagi

Scenariusz lekcji etyki dla uczniów szkoły ponadpodstawowej

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	dr Robert Kaśków – doradca metodyczny w zakresie etyki w DODN we Wrocławiu, Filia w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/rodzaju zajęć	etyka
Etap edukacyjny	szkoła ponadpodstawowa
Czas trwania lekcji/zajęć	90 minut (2 godziny lekcyjne)

Materiały: komputer lub inny ekran z dostępem do Internetu, smartfony (w czasie lekcji uczniowie będą korzystali ze swoich smartfonów).

Cele lekcji:

Uczeń:

- analizuje przykłady stosownego i niestosownego wykorzystanie barw narodowych i flagi państwowej,
- poznaje podstawy etykiety flagowej,
- rozróżnia pojęcia: barwy narodowe, flaga państwowa,
- analizuje tekst Ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęciach państwowych,
- interpretuje wiersz K.I. Gałczyńskiego „Pieśń o fladze”,
- wykorzystuje własne doświadczenia i obserwacje w interpretacji przykładów wykorzystania flagi państwowej,
- doskonalą umiejętności słuchania i prezentowania poglądów, formułowania tez oraz argumentów,
- dba o językową i merytoryczną jakość własnych wypowiedzi,
- podwyższa umiejętność pracy zespołowej.

Metody pracy:

- dyskusja,
- analiza tekstu,
- burza mózgów,
- elementy wykładu,
- rozmowa kierowana.

Tok lekcji:

I. Część wprowadzająca – rozgrzewka

Pytania na rozgrzewkę:

Korzystając ze swoich smartfonów uczniowie odpowiadają na pytania:

- Jakie znacie trzy oficjalne symbole Rzeczypospolitej Polskiej?
- Kiedy obchodzimy w Polsce Dzień Flagi?
- W którym roku i jakim aktem prawnym ustanowiono Dzień Flagi?
- W których krajach obchodzony jest Dzień Flagi?

II. Część główna

Krótką historią biało-czerwonych barw Polski i polskiej flagi – elementy wykładu. Nauczyciel przedstawia krótką historię barw Polski i polskiej flagi (np. z tekstu Jerzego Wrony „Sto lat biało-czerwonej” [w:] „Geografia w Szkole” 4/2018, s. 18-19 lub z wybranych materiałów internetowych).

Ustawa o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (tekst jednolity Dz.U. z 2019r., poz. 1509) – analiza tekstu.

Uczniowie wyszukują w Internecie tekst ustawy i wskazują informacje na temat tego, co jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela RP, jeśli chodzi o barwy biało-czerwone (art. 1, ust.2) oraz jakie jest według ustawy dozwolone i oczekiwane użycie oraz zastosowanie flagi państwowej (art. 5. Ust.2; art. 7-9).

Niewłaściwe i niegodne traktowanie barw narodowych i flagi polskiej – analiza przykładów – burza mózgów

Nauczyciel prosi o wskazanie znanych sobie i wyszukanych w Internecie niewłaściwych przykładów wykorzystania naszej flagi. Uczniowie spontanicznie odpowiadają, wskazując np. komercyjne wykorzystanie barw w obrocie handlowym; posługiwanie się flagami przez pseudokibiców na stadionach piłkarskich, podczas bójek chuligańskich; umieszczanie flagi w dowolnym czasie i dowolnym miejscu; wykorzystywanie flagi w czasie manifestacji i protestów społecznych czy politycznych, podczas których nierzadko dochodzi do profanacji symboli państwowych w starciu z policją lub porzucenia na ulicach symboli narodowych.

Budujące przykłady manifestowania patriotyzmu za pomocą barw narodowych – analiza przykładów – burza mózgów

Nauczyciel prosi o wskazanie znanych sobie i ewentualnie wyszukanie w Internecie budujących przykładów manifestowania patriotyzmu za pomocą barw narodowych. Uczniowie spontanicznie odpowiadają, wskazując przykłady i poddając je analizie.

Nasz pomysł na zmanifestowanie szacunku dla barw narodowych w Dniu Flagi w naszej szkole – praca w grupach – elementy dyskusji.

Nauczyciel dzieli uczniów na 2-3 grupy i prosi, aby wypracowali, wymy-

ślili ciekawy pomysł na zamanifestowanie szacunku dla barw narodowych w Dniu Flagi. Cała klasa wybiera ze swojego grona 3 „sędziów”, których zadaniem będzie ocena „prawna” i etyczna poszczególnych „pomysłów”. Liderzy grup prezentują na forum klasy „pomysły” swoich grup. „Sędziowie” oceniają z uzasadnieniem poszczególne „pomysły”. Uczniowie mają prawo odnieść się do „oceny” sędziów.

Napisy na flagach, banerach, transparentach biało-czerwonych – elementy dyskusji

Nauczyciel w formie prezentacji multimedialnej prezentuje kilka przykładów „napisów” na flagach, biało-czerwonych banerach, transparentach. Nauczyciel zaprasza uczniów do dyskusji na temat, czy ozdabianie flag, banerów, transparentów różnymi napisami jest legalne oraz czy jest właściwe. Dyskusja powinna zakończyć się wspólnymi wnioskami, zapisanymi na tablicy.

Analiza i interpretacja elementów wiersza K.I. Gałczyńskiego „Pieśń o fladze” – praca z tekstem, rozmowa kierowana.

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z tekstem wiersza. Jeden z uczniów odczytuje wiersz. Nauczyciel wyjaśnia, że zadaniem uczniów jest wskazanie i rozszyfrowanie metaforyki dotyczącej flagi narodowej (zwłaszcza w strofie II i IV). Uczniowie interpretują porównania: każda flaga „jak zorza szalona”, „czerwona jak puchar wina”, „biała jak śnieżna lawina”, odczytują metaforę: „jam ciebie, tyś mnie urzekła”.

Dyskusja na temat sentencji Santayany:

„Człowiek korzeniami musi tkwić w ojczystej ziemi, a wzrokiem omiać cały świat” (George Santayana).

Uczniowie komentują sentencję i dyskutują na jej temat, poruszając wątek patriotyzmu i kosmopolityzmu – rozmowa kierowana.

III. Część podsumowująca:

Uczniowie odpowiadają na pytanie: czego nauczyłem się na dzisiejszej lekcji? Co mnie zaskoczyło lub zaskoczyło podczas dzisiejszej lekcji?

IV. Część ewaluacyjna:

Tarcza strzelnicza: uczniowie – wychodząc z zajęć – zaznaczają indywidualnie na makiecie tarczy strzeleckiej liczbę (skala od 1 do 10), odpowiadającą ich ocenie lekcji.

V. Zadanie domowe dla chętnych:

Korzystając z zasobów internetowych i własnego doświadczenia, odpowiedz na pytanie, jak godnie i z szacunkiem pozbyć się zniszczonej flagi.

The two Polish colours: white and red – słuchanie ze zrozumieniem

Scenariusz lekcji z języka angielskiego

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	Aldona Struzik – doradca metodyczny w zakresie języka angielskiego w DODN we Wrocławiu, Filia w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/ rodzaju zajęć	język angielski
Etap edukacyjny	poziom zaawansowania: Intermediate
Czas trwania lekcji/zajęć	45 minut

Pomoce dydaktyczne: komputer, tablica multimedialna, łącze internetowe, laptopy dla uczniów, film pod linkiem <https://youtu.be/OP6T2GxKNrU> (dzięki pozwoleniu na użytkowanie autora), karta pracy

Cele ogólne:

- doskonalenie umiejętności rozumienia ze słuchu oraz czytania ze zrozumieniem,
- doskonalenie sprawności mówienia.

Cele szczegółowe - uczniowie:

- rozumieją znaczenie słów z dziedziny KULTURY, znają ich odpowiedniki w języku polskim i potrafią zastosować słowa w kontekście,
- kształtują świadomość związku między kulturą własną i obcą,
- ćwiczą umiejętności związane z myśleniem kreatywnym i krytycznym.

Realizacja podstawy programowej - uczeń:

- (...) wykorzystuje autentyczne materiały źródłowe (zdjęcia, filmy, nagrania audio, teksty), w tym z użyciem narzędzi związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, takich jak np. tablice interaktywne z oprogramowaniem, urządzenia mobilne;
- posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), związanych z tematyką kultury;
- przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: 1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w (...) materiałach audiowizualnych.
- korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (...), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- posiada świadomość językową – wypowiedź rodzimego użytkownika języka w tekście autentycznym.

Formy pracy: praca indywidualna, praca w parach

Metody aktywizujące: burza mózgu, wykład, film, dyskusja, metoda audiowizualna
Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel prezentuje temat oraz wyjaśnia cele lekcji.

2. **INTRODUCTION – ćwiczenie komunikacyjne w formie burzy mózgów.**

Nauczyciel zadaje pytanie: What do you know about the Polish flag? Uczniowie udzielają odpowiedzi na ochotnika.

Nauczyciel informuje, że uczniowie obejrzą film – prezentację, nagrany w formie swobodnej wypowiedzi rodzimego użytkownika języka angielskiego na temat historii polskiej flagi i wykonają zadania znajdujące się w karcie pracy.

BEFORE WATCHING THE FILM – uczniowie poznają słownictwo, którego mogą się spodziewać w materiale wideo umieszczonym w glosariuszu.

Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z glosariuszem.

WHILE WATCHING THE FILM – uczniowie doskonalą umiejętność słuchania ze zrozumieniem

Exercise 1. Uczniowie słuchają i oglądają pierwszą część nagrania do momentu 4:10 (fragment, w którym jest mowa o rozbiorach) oraz wykonują zadanie typu prawda/fałsz. Nauczyciel zatrzymuje prezentację i sprawdza odpowiedzi.

Exercise 2. Uczniowie słuchają i oglądają drugą część nagrania od momentu 4:11 sek. Uczniowie wpisują w zdania słowa, które usłyszeli w filmie. Po zakończeniu oglądania filmu nauczyciel prosi uczniów o odczytanie zdań ze słowami, które samodzielnie nie wpisali.

AFTER WATCHING – ćwiczenie komunikacyjne, w trakcie którego uczniowie doskonalą umiejętność krytycznego myślenia oraz wyciągania wniosków

Nauczyciel zadaje uczniom pytania:

1. Has the Polish flag changed over time? How?

2. What historical facts surprised you most? Why?

WHEN YOU SEARCH FOR INFORMATION – czytanie ze zrozumieniem, podczas którego uczniowie stosują technikę scanningu – wyszukiwania specyficznej informacji

Nauczyciel informuje, że uczniowie będą wyszukiwać informacji o polskiej flagie w Wikipedii na stronie https://en.wikipedia.org/wiki/Flag_of_Poland

Exercise 3. Nauczyciel prosi, aby uczniowie uzupełnili zadanie informacjami znalezionymi pod powyższym linkiem. Uczniowie pracują w parach. Nauczyciel wraz z uczniami sprawdza poprawność wykonanego zadania.

Exercise 4. (zadanie opcjonalne dla uczniów, którzy ukończyli wcześniej pracę lub jako zadanie domowe). Nauczyciel prosi o połączenie synonimów w pary.

DISCUSSION – ćwiczenie, które pozwala uczniom doskonalić umiejętność swobodnej wypowiedzi

Nauczyciel zadaje uczniom pytania, inicjując swobodne wypowiedzi uczniów:

1. What are the occasions you use our national flag?

2. Do people always treat the flag with due respect? Why do they act this way?

3. Tell me about a situation in which you used the national flag.

4. STUDENTS' ACTION – zadanie domowe, pozwalające na utrwalenie poznanego materiału

Nauczyciel prosi uczniów o nagranie podcastu lub tiktoka, na którym przedstawia swoją prezentację o polskiej fładze, którą oglądną rówieśnicy. W podcaście/tiktoku powinny znaleźć się słowa poznane na lekcji. Zadanie można wykonać w grupach lub indywidualnie.

Exercise 1.

1.F 2. F 3. F 4. F 5.

Exercise 2.

1.eagle 2. French 3. Congress/Russian 4. coat 5. Christian 6. independence 7. patriotism 8. reverse 9. 10th/tenth

Exercise 3. Suggested answers

The design	The flag of Poland consists of two horizontal stripes which are equally wide, the upper one is white and the lower one is red.
Legal foundations	are based on two legal documents: the Constitution of the Republic of Poland of 1997, and the Coat of Arms, Colors and Anthem of the Republic of Poland, and State Seals Act of 1980.
Variants of the flag	A banner with the national coat of arms in the midst of the white stripe which are used by the navy and the president.
When was it officially adopted and is celebrated?	In 1919 and used ever since and the Polish Flag Day is celebrated on the 2nd May.
Where flown?	on the buildings of the highest national authorities , the parliament, the presidential palace, the Council of Ministers and the President of the Council of Ministers (Prime Minister); Voivodeship sejmiks, other state and local government organs.
Respect for the flag	Polish law states that we treat the flag „with reverence and respect”. It is the „right and obligation” of every Polish citizen and all state organs, institutions and organizations.
The national flag should never ...	be dipped to any person or thing; touch the ground, floor or water under it; fall to the ground; be flown outdoors during a heavy rain, blizzard or very strong wind; be flown dirty, torn or faded.
When displayed with other flags, ...	the Polish flag should be raised first and lowered last.

Exercise 4.

1. heathen 2. flag 3. resemble 4. ruler 5. divide 6. federation 7. attempt 8. baptise

THE TWO POLISH COLOURS

EXERCISE 1.

PART I OF THE FILM

OGLĄDNIJ PIERWSZĄ CZĘŚĆ
FILMU I OZNACZ ZDANIA JAKO
PRAWDZIWE LUB FAŁSZYWE

SŁUCHANIE ZE ZROZUMIENIEM

1. Poland was baptised in 996 A.D.
2. Before Mieszko I converted Poland to Christianity, it had been ruled by Catholic tribes.
3. Prince Przemyslaw II introduced a symbol of Polish Kings.
4. The Polish and Lithuanian Commonwealth's Hag was a combination of Kazimir the Great's banner and the banner of Wladyslaw Jagicello.
5. After the territory of Poland was partitioned between Australia, Prussia and Russia and use of the white eagle was forbidden.

EXERCISE 2.

PART II OF THE FILM

OGLĄNIJ DRUGĄ CZĘŚĆ FILMU
I WPISZ W LUKI SŁOWA, KTÓRE
USŁYSZYSZ W FILMIE

Austria, Prussia and Russia banned the use of the white

(1) _____ and the flags which could be flown were the flags of the ruling powers. When Napoleon defeated Prussia in 1807,

the (2) _____ emperor established the Duchy of Warsaw

and the flag it used was exactly the same as the Polish flag today. But, when Napoleon's attempt to invade Russia failed, the Duchy was once more occupied and partitioned between the Russians and the Germans.

The Russians called their part (3) _____ Poland, but

soon this puppet state was incorporated into Russia. The re birth of the Polish Republic came after WWI and the current two-striped flag could be used again with a white eagle on the red field as the coat of arms in the (4) _____ of the white stripe.

The coat of arms is also present on the army flags and the presidential flag.

According to the legend, white is associated with purity, in

(5) tradition with peace; and red represents

sacrifice and love. These colours have been the symbol of Polish

(6) _____ and (7) _____ .

Some flags resemble that of Poland: the flag of Indonesia and

Monaco, which are the (8) _____ of the Polish flag; or the flag of Singapore.

Briefly, this is how together with the birth of the Polish state in the

(9) _____ century the Polish flag emerged, evolved

and changed, but always maintained its colours of white and red and its symbol of the white eagle.

THE DESIGN	The flag of Poland consist of... _____	EXERCISE 3. PRZECZYTAJ WPIS NA en.wikipedia.org/wiki/Flag_of_Poland I UZUPEŁNIJ BRAKUJĄCE INFORMACJE W TABELI

LEGAL FOUNDATIONS	are described in two ... _____	

VARIANTS OF THE FLAG	With _____, used by _____	

WHEN OFFICIALLY ADOPTED? WHEN CELEBRATED?	Adopted in _____; the Flag Day is celebrated on _____	

WHERE FLOWN?	_____	

RESPECT FOR THE FLAG	Polish law states that we treat the flag _____	

THE NATIONAL FLAG SHOULD NEVER...	be _____	

WHEN DISPLAYED WITH OTHER FLAGS,...	the Polish flag _____	

• resemble •heathen •divide •baptise •federation •flag •ruler •attempt	
1. pagan - _____	5. partition - _____
2. banner - _____	6. commonwealth - _____
3. look similar - _____	7. try - _____
4. emperor - _____	8. christen - _____

EXERCISE 4. POŁĄCZ SYNONIMY WPISUJĄC SŁOWA Z RAMKI
--

GLOSSARY

BAPTISM - CHRZEST

COMMONWEALTH - RZECZPOSPOLITA

ASSASSINATE - ZAMORDOWAĆ

DUCHY - KSIĘSTWO

A SEAL OF A RULER - PIECZĘĆ WŁADCY

CONVERT TO CHRISTIANITY - NAWRÓCIĆ NA CHRZESCJAŃSTWO

A ROYAL SHIELD - TARCZA KRÓLEWSKA

A COAT OF ARMS - HERB

PARTITION OF TERRITORY - ROZBIÓR

Święto Flagi w bibliotece

Scenariusz zajęć bibliotecznych

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	Ewa Bochynek - Kierownik Filii Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/ rodzaju zajęć	zajęcia biblioteczne
Etap edukacyjny	uczniowie klasy IV szkoły podstawowej
Czas trwania lekcji/zajęć	45 minut

Cele - uczeń:

- zna historię jednego z najmłodszych świąt państwowych w Polsce,
- definiuje pojęcia: naród, tożsamość narodowa, świadomość narodowa, czynniki narodotwórcze, patriotyzm, ewentualnie także: nacjonalizm, kosmopolityzm, ksenofobia, szowinizm, rasizm (należy dostosować do wieku uczniów),
- wymienia tytuły książek na temat tożsamości narodowej oraz symboli narodowych (zgromadzone w bibliotece oraz dostępne on-line),
- formułuje poprawnie odpowiedzi na pytania dotyczące barw narodowych,
- posługuje się książkami naukowymi w celu wyszukiwania podanych haseł,
- potrafi samodzielnie opowiedzieć historię polskiej flagi,
- zgodnie współpracuje w grupie.

Formy pracy:

praca indywidualna i grupowa.

Metody pracy:

rozmowa, opowiadanie, praca z tekstem, rozwiązywanie zadań, metoda problemowo – twórcza).

Pomoce dydaktyczne:

Prezentacja komputerowa w PowerPoint: Święto Flagi, zdjęcia przedstawiające wybrane dzieła literatury oraz malarstwa współtworzące kanon kultury narodowej, wybrane dzieła literatury dostępne w bibliotece, encyklopedie, słowniki.

Przebieg zajęć:

I. Powitanie, podanie tematu.

II. Zwrócenie uwagi na wystroj pomieszczenia bibliotecznego (flaga, zgromadzone na wystawce tematycznej książki, gazetka przedstawiająca znane obrazy, np. namalowany przez Jana Matejkę „Rejtan w sejmie warszawskim”, który upamiętnia sejm rozbiorowy z 1773 roku, kiedy to Tadeusz Rejtan własnym ciałem zagroził drogę do sali, gdzie miano potwierdzić akt rozbioru Polski i stał się wzorem żarliwego patrioty).

III. Wypowiedzi uczniów o polskiej fladze - co wiedzą na temat symboliki kolorów (biel, czerwień), historycznego uzasadnienia daty tego święta.

IV. Przedstawienie przygotowanej prezentacji (w PowerPoint): Święto Flagi w bibliotece.

V. Praca w czterech grupach - na ławkach rozłożone są encyklopedie, słowniki, można skorzystać z wyszukiwarki internetowej. Nauczyciel wyjaśnia, jak korzystać z tych materiałów i poleca wykonanie następujących zadań:

Zadanie 1

Przygotujcie notatkę o polskich żołnierzach z 1. Dywizji Kościuszkowskiej, podkreślając, co zrobili 2 maja 1945 roku w Berlinie?

Przykładowa odpowiedź:

2 maja 1945 roku polscy żołnierze z 1. Dywizji Kościuszkowskiej zawiesili białą-czerwoną flagę na Kolumnie Zwycięstwa w Berlinie. Zdobywając stolicę hitlerowskich Niemiec, polscy żołnierze przyczynili się do zakończenia II wojny światowej oraz działań zbrojnych w Europie.

Zadanie 2

Przygotujcie notatkę o wydarzeniach, które miały miejsce w czasach PRL. Co robili mieszkańcy w okresie od 1 Maja do Święta 3 Maja.

Przykładowa odpowiedź:

W czasach PRL-u 2 maja, a więc dzień po Święcie Pracy (obchodzone 1 Maja, kiedy to wywieszano flagi) mieszkańcy mieli nakaz zdejmowania białą-czerwonych flag, aby nie były one widoczne podczas nieuznawanego przez władze komunistyczne Święta Konstytucji Trzeciego Maja.

Zadanie 3

Polska flaga składa się z dwóch równych pasów – białego i czerwonego. Przygotujcie informacje na temat bieli jako jednej z narodowych barw.

Przykładowa odpowiedź:

Biel pochodzi od bieli orla, będącego godłem Polski oraz bieli Pogoni - rycerza galopującego na koniu, będącego godłem Litwy. Oba te godła znajdują się na czerwonych tłach tarcz herbowych. Na fladze biel znalazła się u góry, ponieważ w polskiej heraldyce ważniejszy jest kolor godła niż tła.

Zadanie 4

Przygotujcie informacje na temat: jak wygląda polska flaga, gdy jest używana w celach reprezentacji naszego kraju poza granicami Polski.

Przykładowa odpowiedź:

Poza granicami Polski oficjalnym symbolem naszego kraju jest flaga z polskim orłem na białym pasie. Używa się jej jedynie w celach dyplomatycznej reprezentacji Rzeczypospolitej Polskiej.

Grupy losują pytanie. Nauczyciel pomaga w miarę potrzeb. Każda grupa wybiera kapitana, który przedstawi przygotowaną odpowiedź na wylosowane pytanie.

VI. Praca w czterech grupach - na ławkach rozłożone są encyklopedie, słowniki, można skorzystać z wyszukiwarki internetowej. Nauczyciel wyjaśnia, jak korzystać z tych materiałów i poleca wyszukanie wyjaśnienia następujących terminów:

1) naród

Przykładowa odpowiedź:

Naród to zbiorowość terytorialna o określonym składzie etnicznym, wytworzona w procesie historycznym jako wspólnota społeczna, gospodarcza, polityczna, kulturowa.

2) czynniki narodotwórcze

Przykładowa odpowiedź:

Czynniki narodotwórcze to np.: wspólne terytorium, integracja społeczna, wspólna kultura

3) świadomość narodowa

Przykładowa odpowiedź:

Świadomość narodowa to wspólny rodowód i wspólne dzieje.

4) patriotyzm

Przykładowa odpowiedź:

Patriotyzm to postawa poszanowania i umiłowania ojczyzny, rzetelnego wypełniania obowiązków, które nakłada konstytucja.

5) inne pojęcia (definiowane w miarę pozostającego czasu i poznawczych możliwości uczniów).

Grupy losują pytanie. Nauczyciel pomaga w miarę potrzeb. Każda grupa wybiera kapitana, który przedstawi przygotowaną odpowiedź, wyjaśniającą dany termin.

VII. Prowadzący zajęcia czyta utwór „Rota” M. Konopnickiej.

Prosi uczniów o odpowiedź, dlaczego język jest jedną z najistotniejszych wartości kultury narodowej. Pyta, co wiedzą o języku ojczystym oraz jak dbają o czystość językową.

VIII. Podsumowanie spotkania - swobodne wypowiedzi uczniów na temat symboli narodowych, ich znaczenia w życiu Polaków (wykorzystanie zdobytych wiadomości na lekcji).

IX. Ewaluacja lekcji i pożegnanie.

Nauczyciel dziękuje uczniom za aktywność, prosi o ocenę lekcji. Uczniowie, wychodząc z biblioteki, nakleją na drzwiach przygotowane naklejki - buźki (uśmiechnięta buźka - duże zadowolenie ucznia z lekcji, neutralna mina - średnia satysfakcja z lekcji, mina „w podkówkę” - wyraz niezadowolenia z lekcji).

„Gra miejska” na Dzień Flagi

Scenariusz lekcji wychowania fizycznego lub innych zajęć szkolnych/pozaszkolnych

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	Anita Kołaczek – doradca metodyczny w zakresie wychowania fizycznego w DODN we Wrocławiu, Filia w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/rodzaju zajęć	do wyboru (wychowanie fizyczne, inne lekcje lub zajęcia pozalekcyjne)
Etap edukacyjny	II i III etap edukacyjny
Czas trwania lekcji/zajęć	45 minut

Uczestnicy:

- Sędziowie: nauczyciel + 6 uczniów
- Uczestnicy: uczniowie (maksymalnie 6 grup po 2-5 uczniów)

Miejsce (do wyboru): sala gimnastyczna, park, rynek, teren wokół szkoły, budynek szkolny ...

Materiały: Karta informacyjna, Karta punktów, smartfon z Internetem, pytania i odpowiedzi dla sędziów, numeracja stanowisk, długopisy

Cele:

- zdobycie informacji o symbolach narodowych związanych z Świętem Flagi,
- wzrost umiejętności pracy zespołowej oraz kierowania się zasadami etycznej rywalizacji,
- efektywne nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem gry edukacyjnej.

Zasady:

- Uczestników dzielimy na, w miarę możliwości, od 2 do 6 grup po 2 do 5 uczniów (uwzględniając, że 6 uczniów będzie pełnić rolę sędziów).
- Każda z grup uczestniczących w grze dostaje Kartę gry, na której będą odnotowywane jej osiągnięcia i odpowiednią ilość Kart informacyjnych (zgodną z ilością uczestników grupy).
- Każdy z uczniów - sędziów otrzymuje „przydział” do swojego stanowiska gry, oznaczonego odpowiednim numerem (od 1 do 6). Każdy z nich dostaje odrębne zestawy pytań i zadań oraz odpowiednio listę odpowiedzi oraz kryteriów oceny zadań.
- Każda z grup uczestniczących w grze rozpoczyna rywalizację po komendzie „start” od stanowiska oznaczonego numerem grupy.
- Kolejność pokonywania poszczególnych stanowisk odbywa się zgodnie z zasadą rosnących numerów (z wyjątkiem przejścia ze stanowiska nr 6 do stanowiska 1), np. dla grupy nr 1 kolejność wygląda następująco: 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6, dla grupy nr 2 kolejność wygląda następująco: 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 1, dla grupy nr 3 kolejność wygląda następująco: 3 - 4 - 5 - 6 - 1 - 2 itd.

- Przy każdym stanowisku uczestnicy gry muszą odpowiedzieć na 5 pytań zadanych przez sędziego, który na Karcie gry przyznaje po 1 punkcie za każdą prawidłową odpowiedź (uczestnicy mogą się wzajemnie konsultować w ramach danej grupy oraz korzystać z pomocy Karty informacyjnej dotyczącego flagi, wręczonej na starcie wszystkim uczestnikom, lub korzystać ze smartfonów z dostępem do Internetu).
- Ustalamy, że czas przebywania danej grupy przy jednym stanowisku może wynosić maksymalnie 5 minut. Jeżeli grupa ukończy prawidłowe rozwiązywanie wszystkich pytań np. w czasie od 2 do 3 minut, przyznaje się jej dodatkowe 2 punkty, jeżeli ukończy grę w czasie od 3 do 4 minut - 1 punkt. Jeżeli upłynie czas 5 minut przeznaczony na odpowiedź na wszystkie pytania, a na jakieś pytanie nie zostanie udzielona odpowiedź, to za to zadanie przyznaje się 0 punktów, a grupa udaje się do kolejnego stanowiska.
- Wygrywa ta grupa, która zgromadzi na swoim koncie najwięcej punktów.

Pytania i odpowiedzi:

Stanowisko 1

- Gdzie znajdziemy definicję symboli narodowych Polski (m.in. flagi)?
Odp. Symbole Rzeczypospolitej Polskiej określa Ustawa z 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz.U. 05.235.2000).
- Jakie barwy ma flaga Polski?
Odp. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolor biały i czerwony.
- Między jakimi świętami obchodzimy święto flagi?
Odp. Pomiędzy Świętem Pracy (1 maja), a Świętem Konstytucji 3 Maja.
- Kiedy obchodzimy Święto Flagi?
Odp. 2 maja.
- Od kiedy obchodzimy święto flagi?
Odp. Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej obchodzimy od 2004 roku, jest świętem państwowym, lecz nie dniem ustawowo wolnym od pracy.

Stanowisko 2

- Jakie inne święto przypada w dzień Święta Flagi?
Odp. 2 maja jest obchodzony jako Dzień Polonii i Polaków za Granicą.
- Co oznaczają kolory naszej flagi?
Odp. Od tysiąca lat godłem Rzeczypospolitej jest wizerunek orła białego w złotej koronie umieszczony na czerwonej tarczy. Zgodnie z zasadami heraldyki tworzą one barwy Rzeczypospolitej, symbolizując odpowiednio: niewinność – kolor biały i majestat – kolor czerwony.
- Jakie proporcje powinna mieć nasza flaga?
Odp. Flaga ma mieć proporcje wynoszące 5:8 i jest prostokątem.
- Gdzie można wieszać flagę?
Odp. Najbardziej preferowanym sposobem ekspozycji jest wywieszenie flagi z okien

lub balkonów. Osoby prywatne nie powinny umieszczać flagi na maszcie lub na drzewcu zwieńczającym szczyt domu, gdyż jest to zarezerwowane dla instytucji publicznych. Maszty są dozwolone, pod warunkiem że znajdują się przed budynkiem.

- Jak nazywa się nauka o flagach?

Odp. Weksylologia to nauka zajmująca się badaniem wszelkiego rodzaju flag, ich historii i symboliki.

Stanowisko 3

- Ile jest oficjalnych rodzajów naszej flagi narodowej?

Odp. Ustawa o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych określa dwa rodzaje flag RP. Pierwsza nosi nazwę flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej, a druga – flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej.

- Który rodzaj flagi mogą używać obywatele?

Odp. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej.

- Kto może wywieszać flagę z godłem Rzeczypospolitej Polskiej?

Odp. Tylko instytucje państwowe, mające urzędowe prawo do posługiwania się godłem i wizerunkiem Orła Białego, mogą je umieszczać na zewnątrz budynków i pomieszczeń.

- Jak godnie zniszczyć flagę?

Odp. Zużytą flagę, jeżeli nie przedstawia szczególnej wartości historycznej, powinno się zniszczyć z należytą godnością – na przykład rozdzielając barwy lub paląc flagę.

- Jeżeli wiemy polską flagę poziomo, lub pionowo – to jaki jest jej układ kolorów?

Odp. W przypadku flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej powieszona w poziomie, z perspektywy patrzącego, kolor biały powinien znajdować się nad kolorem czerwonym, a gdy flagę wywieszamy pionowo na ruchomym drążku, który obraca się wokół maszty, to kolor biały zawsze powinien znajdować się od strony drzewca.

Stanowisko 4

- Kiedy dochodzi do znieważenia flagi?

odp. Aby doszło do znieważenia flagi, sprawca musi działać umyślnie, a jego działanie mieć cechy pogardy.

- Co grozi za znieważenie flagi?

odp. Znieważenie, niszczenie, uszkodzanie lub usuwanie flagi Polski to występki zagrożony karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności do roku.

- Ile mamy symboli narodowych?

odp. Trzy. Symbolami Rzeczypospolitej Polskiej są: Orzeł biały, biało-czerwone barwy i „Mazurek Dąbrowskiego”.

- Czym różni się flaga od bandery?

odp. Współczesna polska bandera podnoszona na morskich statkach handlowych składa się z dwóch pasów materiału – białego u góry i czerwonego na dole oraz

godła Polski, znajdującego się na środku białego pasa, a flaga składa się tylko z dwóch pasów materiału – białego u góry i czerwonego na dole.

- Jeżeli wieszamy naszą flagę narodową oraz flagi innych krajów, to gdzie umieszczamy naszą?

odp. Flaga państwowa RP w obecności kilku flag innych państw powinna być umieszczana na pierwszym miejscu po lewej stronie, a po niej – po prawej stronie – będą następować kolejne flagi suwerennych państw, umieszczone w porządku alfabetycznym ich nazw, zgodnie z alfabetem używanym w języku polskim lub angielskim.

Stanowisko 5

- Skąd wzięły się kolory na naszej fladze? Przytocz legendę.

Odp. Jedna z najpopularniejszych legend opowiada o Lechu, Czechu i Rusie. Ten pierwszy, mityczny założyciel naszego narodu, zobaczył na tle czerwono zachodzącego słońca pięknego białego orła. Z zachwytu Lecha orzeł znalazł w naszym godle, a heraldycy dodają, że biel symbolizuje niepokalanie i uczciwość, zaś czerwień – odwagę i waleczność.

- Jakie kraje używają takich samych kolorów na swoich flagach co Polska (wymień przynajmniej 5)?

Odp. Indonezja, Monako, Singapur, Grenlandia, Austria, Kanada, Szwajcaria, Japonia, Bahrajn, Turcja, Tunezja, Tongo, Dania, Gruzja.

- Kiedy zwykły obywatel ma prawo, a nawet obowiązek eksponowania flagi narodowej?

Odp. Może codziennie, a szczególnie w święta.

- Czy instytucje państwowe mają obowiązek prawny eksponowania barw narodowych?

Odp. Tak, instytucje państwowe mają obowiązek prawny eksponowania barw narodowych.

- Jaka jest różnica między podnoszeniem flagi a jej umieszczaniem?

Odp. Flagę podnosi się – wciąga na maszt przed budynkiem lub na dachu. Umieszcza na drzewcu na ścianie budynku lub wewnątrz.

Stanowisko 6

- Co to jest etykieta flagowa?

Odp. Tzw. etykieta flagowa określa sposób eksponowania flagi lub flag zeczypospolitej Polskiej, również w otoczeniu innych flag, wynikający z ceremoniału określonego zasadami protokołu dyplomatycznego.

- Jeżeli flaga jest umieszczona na pojeździe, to po której jego stronie?

Odp. Po jego prawej stronie.

- Jeżeli flaga jest umieszczona na podium mównicy, to po której stronie powinna się znajdować?

Odp. Powinna znajdować się na prawo od zwróconego twarzą do słuchaczy lub płasko na ścianie, nad mówcą lub za nim.

- Gdzie nie wolno umieszczać symboli narodowych?

Odp. Na chusteczkach, serwetkach lub innych przedmiotach przeznaczonych do okresowego użycia i następnie wyrzucanych.

- Z jakiego języka pochodzi słowo flaga?
- Odp. Słowo flaga pochodzi z języka niderlandzkiego – vlag.

Karta gry grupy nr

Punkt 1		Ilość punktów
	Pytanie 1	
	Pytanie 2	
	Pytanie 3	
	Pytanie 4	
	Pytanie 5	
	Dod.za czas	
Punkt 2		Ilość punktów
	Pytanie 1	
	Pytanie 2	
	Pytanie 3	
	Pytanie 4	
	Pytanie 5	
	Dod.za czas	
Punkt 3		Ilość punktów
	Pytanie 1	
	Pytanie 2	
	Pytanie 3	
	Pytanie 4	
	Pytanie 5	
	Dod.za czas	
Punkt 4		Ilość punktów
	Pytanie 1	
	Pytanie 2	
	Pytanie 3	
	Pytanie 4	
	Pytanie 5	
	Dod.za czas	
Punkt 5		Ilość punktów
	Pytanie 1	

	Pytanie 2	
	Pytanie 3	
	Pytanie 4	
	Pytanie 5	
	Dod.za czas	
Punkt 6		Ilość punktów
	Pytanie 1	
	Pytanie 2	
	Pytanie 3	
	Pytanie 4	
	Pytanie 5	
	Dod.za czas	
Suma punktów		

Święto Flagi

Flaga to płat tkaniny, przymocowany do drzewca, o określonym kształcie i barwie, zawierający godła, symbole lub wizerunki. Współcześnie flaga jest znakiem rozpoznawczym, symbolem państw (flaga państwowa), miast (flaga miejska), jednostek podziału administracyjnego (flaga województwa), oddziału wojsk (sztandar), organizacji politycznych, społecznych, zawodowych, kościelnych, sportowych itd. Pierwsze flagi państwowe pojawiły się w drugiej połowie XVIII w., większość narodowych w XIX w., a większość flag miejskich w XX wieku. Pierwowzorem flag są chorągwie, a ich rodowód sięga czasów antycznych, choć najpełniejsze i największe znaczenie chorągwie zyskały w okresie średniowiecza. Wtedy podporządkowano zasady projektowania chorągwi i im podobnych znaków regułom heraldycznym i stąd barwy współczesnych flag wywodzą się najczęściej z barw pól i godeł heraldycznych umieszczanych na chorągwiach. Związek heraldyki i chorągwi trwał przez stulecia i nie ustał praktycznie nigdy, choć w okresie XVIII–XIX wieku stał się nieco luźniejszy. Stąd właśnie wynikają powiązania metodologiczne i źródłowe heraldyki i weksylologii jako dyscyplin naukowych. Przedmiotem badań weksylogów są znaki rozpoznawcze, których historia obejmuje ponad 5000 lat. Najstarszy opis chorągwi i ich użycia w Chinach ma ponad 2000 lat, a najstarsze manuskrypty z zestawieniami chorągwi używanych w państwach Europy, Azji i północnej Afryki pochodzą z połowy XIV wieku. Od chorągwi pochodzą inne nazwy i określenia sposobu prezentacji barw, symboli i znaków rozpoznawczych – weksyliów – wykonanych z tkaniny, mocowanych do drzewca lub liny.

Symbole Rzeczypospolitej Polskiej określa Ustawa z 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych

(Dz.U. 05.235.2000). Definicja i wzory flagi państwowej RP oraz flagi państwowej z godłem RP określają artykuły 5 i 6 ustawy, a miejsca podnoszenia flagi określone zostały w artykułach 7–10 ustawy. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony, ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego, a dolny koloru czerwonego. Kraje, które używają takich samych kolorów w swoich flagach co Polska, to Indonezja, Monako, Singapur, Grenlandia, Austria, Kanada, Szwajcaria, Japonia, Bahrajn, Turcja, Tunezja, Tonga, Dania, Gruzja. Przy umieszczaniu barw RP w układzie pionowym kolor biały umieszcza się po lewej stronie płaszczyzny oglądanej z przodu. Doniosłość i znaczenie dla Polaków naszych barw narodowych znalazło odzwierciedlenie w ustanowieniu Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, który zgodnie z art. 6a Ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych obchodzony jest 2 maja. Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej obchodzony od 2004 roku jest świętem państwowym, lecz nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy. Jednocześnie 2 maja jest obchodzony jako Dzień Polonii i Polaków za Granicą.

Ustawa o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych określa dwa rodzaje flag RP. Pierwsza nosi nazwę flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej, a druga – flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej (popularnie i nie zawsze prawidłowo zwana banderą). Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej podnosi się na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedziby urzędowe albo miejsce obrad: Prezydenta RP, Sejmu i Senatu, Rady Ministrów oraz Prezesa Rady Ministrów, organów samorządu terytorialnego (w czasie ich sesji), organów administracji rządowej i innych organów państwowych oraz państwowych jednostek organizacyjnych, a także organów jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych – z okazji uroczystości oraz rocznic i świąt państwowych. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą również polskie statki żeglugi śródlądowej. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej można umieszczać również w innych miejscach, nie zapominając, iż otaczanie symboli RP czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji zapisanym w art. 1 ust. 2 Ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych.

Flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej, jako banderę, podnoszą również polskie statki morskie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi oraz statki morskie pełniące specjalną służbę państwową. Oprócz wyżej omówionych dwóch rodzajów flag państwowych należy także zwrócić uwagę na istnienie flagi osobistej prezydenta, podkreślającą pozycję najwyższego przedstawiciela państwa. Jest to proporzec osobisty prezydenta Rzeczypospolitej – dawniej służący jednocześnie jako chorągiew Rzeczypospolitej, czyli najważniejszy znak państwa, przedstawiający wizerunek orła białego w czerwonym prostokątnym polu zdobionym wzdłuż krawędzi srebrnym wężykiem generalskim. Podczas II wojny światowej proporzec został wywieziony do Londynu, skąd powrócił do Polski

22 grudnia 1990 roku jako symbol ciągłości suwerenności naszej Ojczyzny. Proporzec prezydenta wykorzystywany jest obecnie jedynie w ceremoniale wojskowy jako znak zwierzchnika sił zbrojnych.

Ogólną wskazówką do postępowania z symbolami Rzeczypospolitej Polskiej – w tym z flagą państwową – jest otaczanie jej czcią i szacunkiem. Jest to ustawowe prawo i obowiązek każdego obywatela RP oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji. Należy pamiętać, aby wywieszana lub podnoszona flaga była czysta i nie postrzępiona, a jej barwy nie były wyblakłe. Na otwartym powietrzu flaga powinna być eksponowana od świtu do zachodu słońca. Jeśli ma pozostać na maszcie dłużej, koniecznie musi być odpowiednio podświetlona. Nie eksponuje się flagi w dni deszczowe, w czasie zamieci śnieżnej i przy wyjątkowo silnym wietrze. Flagą nie może dotykać podłogi, ziemi, bruku lub wody. Nie umieszcza się na niej żadnych dodatkowych napisów i żadnego rodzaju rysunków. Jedynym godnym sposobem likwidacji zużytej flagi jest jej niepubliczne spalenie. Flagi związane z wyjątkowymi wydarzeniami przekazuje się do muzeum.

Najbardziej godnym sposobem wywieszania flagi jest umieszczenie jej na pionowym lub skośnym maszcie. Jeśli mamy obok siebie większą liczbę masztów pionowych to wszystkie one muszą mieć jednakową wysokość. Odległość między masztami nie może być mniejsza od 1/5 wysokości masztu. Wszystkie podnoszone flagi muszą mieć jednakowe wymiary proporcjonalne do wysokości masztu. Na każdym maszcie wolno podnieść tylko jedną flagę. Innymi sposobami eksponowania flagi może być wywieszenie jej z okna lub balkonu na drążku umieszczonym prostopadle do ściany budynku, zawieszenie pionowo na linie umieszczonej nad ulicą między dwoma budynkami, zatknięcie na drążku w skośnym uchwycie przymocowanym do ściany budynku, latarni ulicznej lub pojazdu komunikacji miejskiej, umieszczenie na pręcie umocowanym do prawego przedniego błotnika samochodu (chorągiewka samochodowa), niesienie na drzewcu w pochodzie, umieszczenie na drzewcu w specjalnej podstawie w sali lub gabinecie, a także na podium po prawej stronie mównicy, umieszczenie na pręcie z podstawką i ustawienie na stole (flaga stolikowa), umocowanie górnego skraj do poziomej listwy w krytych obiektach sportowych.

Bibliografia:

Etykieta flagowa - Dobromir Dziewulak, Analizy BAS, ISSN 18991114 nr 14 (22) 19 października 2009.

Zastosowanie programu graficznego GIMP do wykonania grafiki flagi Polski

Scenariusz lekcji informatyki

INFORMACJE OGÓLNE:	
Imię, nazwisko twórcy scenariusza	Marta Młyńczyk – doradca metodyczny w zakresach fizyki i informatyki w DODN we Wrocławiu, Filia w Wałbrzychu
Nazwa przedmiotu/rodzaju zajęć	informatyka
Etap edukacyjny	II etap edukacyjny, klasy VII, VIII
Czas trwania lekcji/zajęć	45 minut

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi;

IV. Rozwijanie kompetencji społecznych, takich jak komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych, udział w projektach zespołowych oraz zarządzanie projektami.

V. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Respektowanie prywatności informacji i ochrony danych, praw własności intelektualnej, etykiety w komunikacji i norm współżycia społecznego, ocena zagrożeń związanych z technologią i ich uwzględnienie dla bezpieczeństwa swojego i innych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

II 3) a), 3)d), IV 2), IV. 1) V.3)

Cele szczegółowe (operacyjne) - Uczeń:

- wyszukuje informacje na temat flagi narodowej;
- rozróżnia pojęcia: barwy narodowe, flaga;
- wykonuje grafikę z wykorzystaniem darmowego oprogramowania;
- stosuje zasady bezpiecznej pracy z komputerem;
- przestrzega praw autorskich;
- umie pracować w grupie;
- prowadzi systematyczny zapis wyników swojej pracy.

Kluczowe pytanie do uczniów: *W jaki sposób wykonać grafikę flagi Polski z wykorzystaniem programu GIMP?*

FORMY I METODY PRACY:			
Formy pracy		Burza mózgów, prezentacja, praca indywidualna;	
Metody pracy		Prezentacja, warsztat.	
MATERIAŁY I POMOCE DYDAKTYCZNE:			
Rzutnik, komputery, tablica multimedialna, połączenie do Internetu, program GIMP – zajęcia w szkolnej pracowni komputerowej			
PRZEBIEG LEKCJI/ZAJĘĆ (uwzględnić przemienność)			
Aktywność nauczyciela		Aktywność uczniów	
1.	Czynności organizacyjne.	1.	Zajmują miejsca przy stanowiskach komputerowych, zwracając szczególną uwagę na przestrzeganie zasad BHP.
2.	Zapoznanie uczniów z celami lekcji. Wprowadzenie do zajęć.	2.	Zapisują temat w zeszycie przedmiotowym.
3.	Postawienie pytania kluczowego.	3.	Wyszukują w parach informacje na temat flagi Polski. Zastanawiają się nad zagadnieniem: jaka jest różnica między barwami, a flagą narodową Polski. Uczestniczą w „burzy mózgów” na pytanie: jak zgodnie z przyjętymi normami wykonać grafikę flagi.
4.	Przypomina podstawowe narzędzia programu graficznego – prezentuje za pomocą komputera i rzutnika lub wykorzystując tablicę multimedialną.	4.	Sprawdzają na bieżąco narzędzia w programie graficznym. Wykonują czynności podane przez nauczyciela.
5.	Pokazuje, jak wykonać grafikę flagi Polski. Zwraca szczególną uwagę na proporcje rozmiarów oraz dobór kolorów.	5.	Obserwują i analizują kolejność wykonywanych czynności.

6.	Prosi o wykonanie grafiki flagi w programie GIMP i zapisanie rezultatów pracy. Podaje pod jaką nazwą i w którym folderze ma być zapisana praca.	6.	Wykonują zadanie i zapisują efekty swojej pracy zgodnie z poleceniem nauczyciela.
7.	Odpowiada na pojawiające się pytania uczniów i udziela wskazówek do wykonania zadania.	7.	Zgłaszają uwagi i zadają pytania dotyczące poszczególnych etapów pracy.

SPOSOBY SPRAWDZENIA OSIĄGNIĘTEGO CELU:

1.	Nauczyciel ogląda i sprawdza efekty pracy uczniów na stanowiskach komputerowych w pracowni.
2.	Uczniowie w formie „burzy mózgów” przedstawiają kolejne etapy realizacji zadania, takie jak: ustawianie rozmiarów nowego dokumentu, dobór kolorów, zaznaczanie prostokątne, zapisywanie plików itp.

EWALUACJA LEKCJI/ZAJĘĆ:

Narzędzia ewaluacji	Nauczyciel rozdaje uczniom karteczki z piktogramami Uczniowie zakreślają piktogram określający realizację celów lekcji.
Narzędzia autoewaluacji	Nauczyciel analizuje i ocenia pracę uczniów. Porównuje wzorzec z zadaniami wykonanymi przez uczniów.
VIII . ZAŁĄCZNIKI	Materiały dla nauczyciela.

Załączniki:

Materiały dla nauczyciela.

• Strony www:

<https://www.easyrgb.com/en/>

<https://niepodlegla.gov.pl/aktualnosci/flaga-polski-5-faktow-na-dzien-flagi/>

• Program GIMP <https://the-gimp.softonic.pl/>

• Zrzuty z ekranów obrazujące kolejne etapy pracy.

Rysunek 1 Konwersja kolorów flagi.

Convert color data into different standards and color spaces

Use the form below to convert color data across different color standards and color spaces (RGB, CMYK, L*a*b*, L*u*v*, Hunter, XYZ etc.). Looking for color math or specific conversion formulas? Check our [math page](#) for some practical examples.

If you are not sure how to start, check our practical step-by-step [instructions](#).

Select data type ...

Yxy

D65 (daylight)

10° (1964)

Insert color data ...

18 Y

0.67 x

0.305 y

Or pick from saved ...

CONVERT

RESET

MATCH

CREATE

SAVE

More options

Yxy (D65/10°) = 18 0.67 0.305

RGB

0-255 = 216, 462, 30, 011 65, 947 255, 255

0-1.0 = 0.84807 0.11769 0.25861

Adobe 90 = 180, 182, 35, 383 66, 890

HSV

0-1.0 = 0.96788 0.75648 0.48328 248.44°

0-1.0 = 0.96788 0.86136 0.44893

0-1.0 = 0.96788 0.71182 0.40839

CMY

0-1.0 = 0.15111 0.88211 0.74137

0-1.0 = 0.00000 0.86136 0.49034 0.15111

0-100 = 0.0000 66.226 69.034 87.112

XYZ

= 29.302 16.000 6.557

Yxy = 16.000 0.57000 0.30500

CIE-L*a*b*

= 46.374 68.900 29.279

CIE-L*u*v*

= 46.374 75.468 23.389

CIE-L*u*v*

= 46.374 131.405 16.335

CIE-L*u*v*

= 46.374 132.492 7.343

MonteLab = 40.000 66.071 16.448

For formatted codes:

css, HTML = #D83E42

Java = new Color(216, 30, 66)

.NET = Color.FromARGB(255, 216, 30, 66)

Objective-C = UIColor colorWithRed:0.84807 green:0.11769 blue:0.25861 alpha:1.00000;

opengl = glColor3f(0.84807, 0.11769, 0.25861);

Swift = UIColor(red:0.84807, green:0.11769, blue:0.25861, alpha:1.00000)

Kojo = rgb(216, 30, 66, 0)

CONVERT

RESET

MATCH

CREATE

SAVE

More options

Yxy (D65/10°) = 82 0.319 0.32

RGB

0-255 = 242, 087, 230, 281 241, 185 255, 255

0-1.0 = 0.94936 0.90306 0.94982

Adobe 90 = 238, 292, 229, 143 240, 234

HSV

0-1.0 = 0.84608 0.31374 0.92621 304.59°

0-1.0 = 0.84608 0.04877 0.94836

0-1.0 = 0.84608 0.03183 0.93275

CMY

0-1.0 = 0.05064 0.09694 0.05418

0-1.0 = 0.00000 0.94877 0.05073 0.05064

0-100 = 0.0000 4.877 5.373 5.064

XYZ

= 80.719 82.000 93.331

Yxy = 82.000 0.31500 0.32000

CIE-L*a*b*

= 92.575 5.192 -3.450

CIE-L*u*v*

= 92.575 7.039 326.837

CIE-L*u*v*

= 92.575 6.063 -6.460

CIE-L*u*v*

= 92.575 9.231 311.060

PROPORCJE FLAGI POLSKI

Długości boków w flagie powinny przedstawiać proporcje 5:8. Stosunek ten ustaliła „Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej” i obowiązuje on do dziś. Przykładowo, gdy flaga ma 1 metr wysokości, to musi mieć 1,6 metra szerokości. Jeśli tak nie jest, to biały i czerwony stanowią barwy narodowe, ale nie flagę. Co więcej, zgodnie z ustawą, dla miana flagi, prostokąt musi być umieszczony na maszcie.

Barwy
Rzeczypospolitej Polskiej

Współczynniki kolorystyczne barw 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

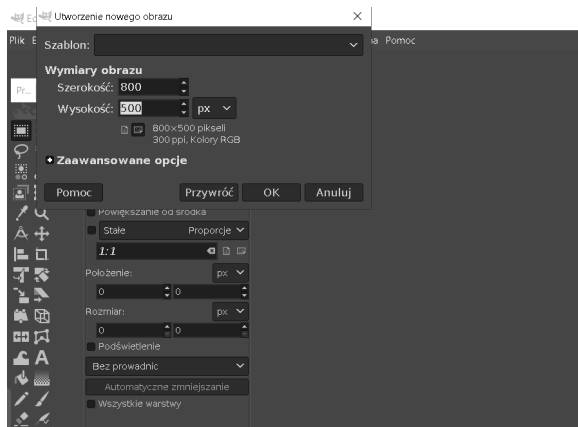
BARWA	X	Y	Z
biała	0,312	0,315	0,327
czerwona	0,578	0,305	0,160

Barwy narodowe Polski w prawidłowym układzie

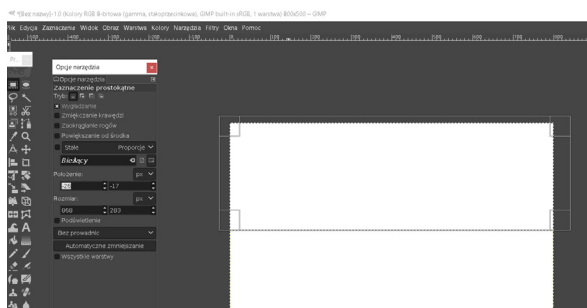
Załącznik nr 2 do Ustawy z dnia 31 stycznia 1960 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych

Etapy pracy w GIMP

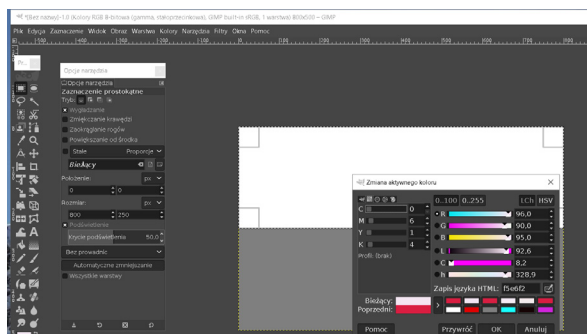
1. Tworzenie nowego dokumentu

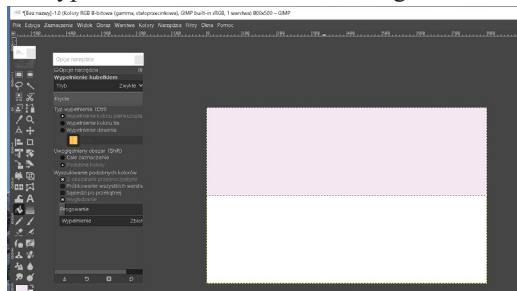
2. Selekcja – zaznaczenie prostokątne

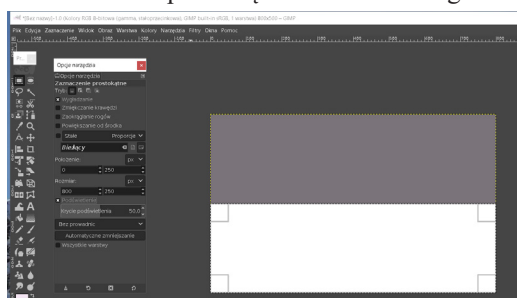
3. Ustawianie koloru CMYK/RGB

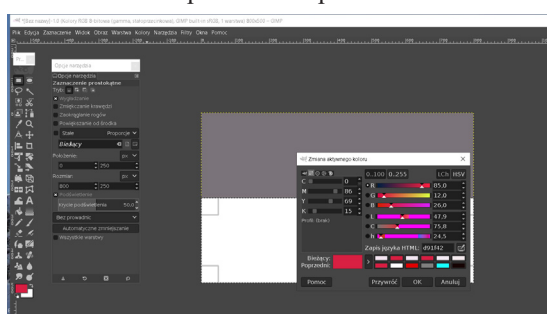
4. Wypełnianie kolorem zaznaczonego obszaru.

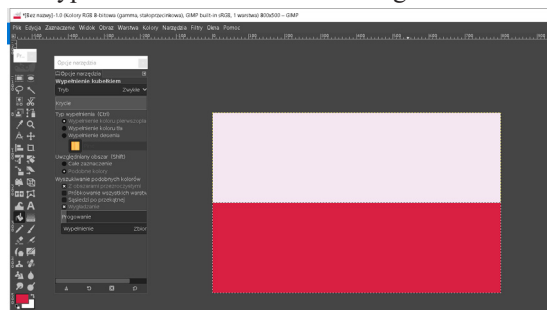
5. Zaznaczenie prostokątnie obszaru dolnego.

6. Ustawienie odpowiednich parametrów koloru czerwonego w CMYK/RGB

7. Wypełnianie kolorem zaznaczonego obszaru.

Zrzuty ekranów (praca własna) – autor Marta Młyńczyk

O barwach, fladze państwowej i pocztce sztandarowym

Jednym z głównych celów pracy szkoły jest wzmocnienie patriotycznego procesu wychowania młodzieży szkolnej w poszanowaniu i miłości do symboli narodowych, historii oraz tradycji. Służy temu także uroczyste świętowanie narodowego *Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej*. Poniżej przedstawiamy informacje, które mogą być przydatne w trakcie przygotowywania różnych uroczystości, w których są wykorzystywane barwy narodowe, flaga państwowa oraz sztandar szkoły, mając nadzieję, że pomogą one w kształtowaniu poczucia dumy narodowej oraz szacunku dla tradycji i historii.

W opracowaniu zostały wykorzystane materiały dostępne w Internecie na stronach: MSWiA (Miniprzewodnik „Biało-czerwona”) oraz Kuratoria Oświaty w Kielcach i Poznaniu.

Ustawa o godle barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęciach państwowych (Dz.U. 2019 poz. 1509)

Art.1.1. Orzeł biały, biało-czerwone barwy i „Mazurek Dąbrowskiego” są symbolami Rzeczypospolitej Polskiej. (...)

Art.4.1. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony, ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego, a dolny koloru czerwonego. ...)

Art.5.1. Barwy Rzeczypospolitej Polskiej stanowią składniki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. (...)

Art.6.1. Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej jest prostokątny płat tkaniny o barwach Rzeczypospolitej Polskiej, umieszczony na maszcie.

2. Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej jest także flaga określona w ust.1, z umieszczonym pośrodku białego pasa godłem Rzeczypospolitej Polskiej. (...)

Art.6a. Ustanawia się dzień 2 maja Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Barwy narodowe

Barwy narodowe w formie długiej i szerokiej biało-czerwonej wstęgi, drapowane lub nie, używane są do ozdoby fasad budynków, a także do wystroju wnętrz, w których odbywają się uroczystości państwowe lub patriotyczne.

Mogą być także noszone przez poszczególnych obywateli, na przykład, w klapie płaszcza, marynarki lub żakietu w formie, wstążki lub kokardy narodowej, w Polsce: biało-czerwonej.

Uwaga: Biel umieszczona jest w środku, czyli w sercu kokardy, a czerwień na zewnątrz.

Barwy narodowe a flaga państwowa

Flaga państwowa różni się tym od barw narodowych, że ma określone proporcje. W Polsce nazwę taką nosi flaga o dwóch pasach poziomych równej szerokości, białym u góry i czerwonym u dołu, w proporcjach 5:8. Barwy narodowe mogą być dowolnej długości i szerokości, trzeba jednak pamiętać, że szerokość obu pasów musi być równa.

Każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo wywiesić flagę państwową na swoim domu, a także w oknie lub na balkonie swego mieszkania. Najczęściej flaga jest eksponowana na drzewcu drewnianym lub metalowym. Szerokość takiej flagi nie może być mniejsza niż $\frac{1}{3}$ długości drzewca lub większa niż $\frac{1}{2}$ jego długości. Najczęściej drzewce są umieszczone w uchwycie pod kątem ok. 45 stopni do ściany budynku. Można również umieścić drzewce poziomo na balkonie lub w oknie.

Flaga państwowa z godłem – nazwa jednej z dwóch polskich flag państwowych. Ma dwa pasy poziome – u góry biały, u dołu czerwony i herb Rzeczypospolitej Polskiej, nazywany obecnie godłem państwowym RP, pośrodku pasa białego. Stosunek wysokości godła do szerokości flagi wynosi 2:5

Uwaga: Flagi tej mogą używać **jedynie** polskie przedstawicielstwa i misje (także wojskowe) za granicą, statki morskie, kapitanaty i bosmanaty portów, lotniska i lądowiska cywilne oraz cywilne samoloty podczas lotów za granicą.

FLAGA PAŃSTWOWA MA PIERWSZEŃSTWO

W przypadku więcej niż jedna flaga w rzędzie, półkolu lub kole, kolejność uzależniona jest od ich miejsca w następującej hierarchii:

1. Flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Flaga innego państwa.
3. Flaga województwa.
4. Flaga powiatu.
5. Flaga gminy (miasta, gminy miejsko-wiejskiej, gminy wiejskiej).
6. Flaga Europejska.
7. Flaga organizacji międzynarodowej (np. flaga ONZ, flaga NATO).
8. Flaga służbowa (np. Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Poczty Polskiej, Straży Miejskiej).
9. Flaga instytucji, firmy, organizacji, uczelni, szkoły, klubu sportowego itp.
10. Flaga grupy narodowościowej, flaga okolicznościowa.

Hierarchii tej należy przestrzegać przy wszystkich formach eksponowania flag i bannerów w przestrzeni publicznej, na zewnątrz i wewnątrz budynków lub obiektów sportowych.

Uwaga: Z wymienionymi powyżej flagami nie wolno eksponować flag reklamowych.

ZAPAMIĘTAJ ZASADY ZWIĄZANE Z FLAGĄ PAŃSTWOWĄ

- Flaga lub banner eksponowane publicznie muszą być czyste i mieć czytelne barwy.
- Nie mogą być pomięte lub postrzępione.
- Flagi mogą pozostawać na maszcie od świtu do zmroku. Jeśli mają pozostać dłużej, muszą być odpowiednio oświetlone.

- Na terenie RP flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej ma zawsze pierwszeństwo przed wszystkimi innymi flagami (patrz Biało-czerwona ma pierwszeństwo). Jeśli eksponuje się na masztach więcej flag, flagę państwową RP podnosi się (wciąga na maszt) jako pierwszą i opuszcza jako ostatnią.
- W dniach żałoby narodowej flaga państwowa RP podniesiona jest do połowy masztu. Na maszt stojący wciąga się ją rano na sam szczyt i po chwili powoli opuszcza do połowy wysokości. Wieczorem podnosi się ją na szczyt masztu, po czym powoli całkowicie opuszcza i zdejmuje.
- Nie powinno się podnosić i wywieszać flagi w dni deszczowe i przy bardzo silnym wietrze.
- W czasie burzy, bardzo silnego wiatru lub śnieżycy flagi należy jak najszybciej opuścić i zdjąć.
- Flaga nigdy nie może dotknąć podłogi, ziemi, bruku lub wody.
- Flagą nie oddaje się honorów żadnej osobie, nie pochyla się jej przed żadną inną flagą lub znakiem.

POCZET SZTANDAROWY

Sztandar powinien towarzyszyć najważniejszym uroczystościom szkolnym (np. rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, ślubowanie klas pierwszych, uroczystości rocznicowe państwowe czy inne uroczystości, po uzgodnieniu z dyrektorem szkoły) oraz organizowanym poza szkołą na zaproszenie innych szkół i instytucji.

Podczas obchodów uroczystości na terenie szkoły i poza nią z udziałem pocztu sztandarowego ważną sprawą są regulaminowe zasady stosowania ceremoniału, dlatego chcemy przypomnieć jaką rolę i zadania spełnia poczet sztandarowy podczas obchodzonych uroczystości szkolnych i rocznicowych.

Czym jest sztandar?

Sztandar występuje tylko w jednym egzemplarzu jako znak szkoły, jednostki organizacyjnej służb mundurowych, jednostki samorządu terytorialnego itp. Sztandarem powinien opiekować się, w trakcie roku szkolnego, trzyosobowy poczet sztandarowy. Obok zasadniczego składu powinien zostać wybrany także skład dodatkowy.

Należy pamiętać, że sztandar szkoły reprezentuje nie tylko uczniów, ale całą społeczność szkolną, a więc również nauczycieli, pracowników administracyjnych i rodziców.

Sztandar jest prezentowany przez poczet sztandarowy złożony z trzech osób. W skład pocztu wchodzi: *chorąży*, który trzyma sztandar (najczęściej uczennica lub uczeń) oraz *asysta* (najczęściej uczennice lub uczniowie). Sztandar trzyma środkowa osoba, a wszystkie mają na piersiach szarfy założone na prawe ramię, związane przy lewym boku i na rękach białe rękawiczki.

Biało-czerwone szarfy przewieszone przez prawe ramię, zwrócone kolorem białym w stronę kołnierza, spięte na lewym biodrze oraz białe rękawiczki należą do *insygniów pocztu sztandarowego*. *Chorąży* i *asysta* powinni być ubrani odświętnie (uczeń - ciemny garnitur, biała koszula i krawat; uczennice - białe bluzki i ciemne spódnice).

Postawy i sposób trzymania sztandaru:

Postawa „Zasadnicza”: *Chorąży* trzyma sztandar postawiony na trzewiku drzewca przy prawej nodze na wysokości czubka buta. Drzewce przytrzymuje prawą ręką powyżej pasa. Łokieć prawej ręki lekko przyciśnięty do ciała. Lewa ręka jest opuszczona wzdłuż ciała. *Chorąży* oraz *asysta* stoją w pozycji „na baczność”.

Postawa „Spocznij”: *Chorąży* trzyma sztandar przy prawej nodze, jak w postawie zasadniczej. *Chorąży* i *asysta* stoją w pozycji „Spocznij”.

Postawa „Na ramię”: *Chorąży* kładzie drzewce prawą ręką (pomaga lewą) na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45 stopni do ziemi. Płat sztandaru musi być oddalony od barku przynajmniej na szerokość dłoni. Na komendę „Do nogi” *chorąży* przenosi sztandar prawą ręką (pomagając sobie lewą) do nogi.

Postawa „Prezentuj”: Z postawy „Zasadniczej” *chorąży* podnosi prawą ręką sztandar do położenia pionowego przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki na wysokość barku), następnie lewą ręką chwytą drzewce sztandaru tuż pod prawą, po czym opuszcza prawą rękę, obejmując nią dolną część drzewca.

Salutowanie w miejscu: Wykonuje się z postawy „Prezentuj”. *Chorąży* robi zwrot w prawo w skos z jednoczesnym wysunięciem lewej nogi w przód na odległość jednej stopy (30 cm) i pochyla sztandar rękami w przód pod kątem 45 stopni. Po zakończeniu salutowania (np. podczas wykonywania hymnu państwowego) przechodzi do postawy „Prezentuj” i „Spocznij”.

Salutowanie w marszu: Odbywa się przez opuszczenie sztandaru z postawy „Na ramię” w taki sam sposób, jak przy salutowaniu w miejscu. Na komendę „Na prawo patrz” pochyla sztandar na 5 kroków przed przyjmującym defiladę, a bierze na ramię bez komendy, gdy minie przyjmującego defiladę o 1 krok. Na komendę „Baczność” bierze sztandar na ramię.

Podczas dłuższych przemarszów dopuszcza się możliwość trzymania sztandaru na ramieniu (patrz *Postawa „na ramię”*).

Przy wchodzeniu do sali lub na miejsce uroczystości sztandar zawsze należy pochylić do przodu.

Salutowanie w miejscu, czyli pochylenie sztandaru pod kątem 45 stopni do przodu następuje m.in. podczas:

- wciągania flagi państwowej na maszt;
- śpiewania hymnu państwowego lub/i szkolnego;
- ogłoszenia minuty ciszy dla uczczenia czyjejś pamięci;
- uroczystości religijnych: każdego podniesienia Hostii, w czasie Przemienienia, przed Komunią Św. oraz w trakcie trzykrotnego podniesienia Monstrancji przy Wystawieniu Najświętszego Sakramentu;
- w czasie pogrzebu podczas: opuszczania trumny do grobu, w trakcie składania wieńców, kwiatów i zniczy przez wyznaczone delegacje, na każde polecenie opuszczenia sztandaru wydane przez księdza lub inną przemawiającą osobę.

W przypadku, gdy poczet sztandarowy towarzyszy uroczystościom pogrzebowym lub ogłoszona jest żałoba narodowa, sztandar powinien być ozdobiony czarnym kirem.

Sposób udekorowania sztandaru/flagi kirem:

- wstążka czarnej materii zaczyna się w lewym górnym rogu, a kończy w odległości $\frac{1}{4}$ od dołu szerokości (nie jest określona szerokość kiru);
- wstążkę kiru przywiesza się w miejscu jego zamocowania na drzewcu od lewej górnej strony do prawej.

Opis oficjalnych uroczystości z udziałem pocztu sztandarowego:

- 1) Wejście dyrektora szkoły do sali na początku uroczystości, gdzie zgromadzone jest młodzież, powinno być zapowiedziane przez prowadzącego: *Szanowni zebrani, Dyrektor (nazwa szkoły) Pan/Pani (nazwisko i imię)*. Ta zapowiedź powinna być sygnałem dla wszystkich zgromadzonych na uroczystości, aby przyjąć postawę zasadniczą.
- 2) Osoba prowadząca uroczystość w odpowiednim momencie podaje komendę: „*Bacność! Poczet sztandarowy wprowadzić*”. Wszyscy uczestnicy uroczystości, bez nakryć głowy, przyjmują postawę zasadniczą. Poczet sztandarowy wchodzi na wyznaczone (ustalone wcześniej) miejsce. Jeśli droga przemarszu jest wąska, *chorąży* i *asysta* mogą iść jeden za drugim. Należy pamiętać, że *chorąży* ze sztandarem idzie w środku. W trakcie wprowadzania sztandar należy pochylić pod kątem 45° do przodu. Poczet zajmuje miejsce po lewej lub prawej stronie sali, przodem do zgromadzonych i podnosi sztandar do pionu.
- 3) Po wprowadzeniu sztandaru, prowadzący podaje komendę: „*Do hymnu państwowego*”. Podczas uroczystości wykonuje się wszystkie zwrotki i refren hymnu państwowego. Hymn państwowy wykonywany jest w czasie uroczystości państwowych, rocznic świąt narodowych przed hymnem szkoły. W innych przypadkach powinien być wykonywany hymn szkoły. W trakcie wykonywania hymnu sztandar jest pochylony pod kątem 45 stopni.
- 4) Po odśpiewaniu hymnu państwowego prowadzący podaje komendę: „*Do hymnu szkoły*”, jeżeli szkoła posiada taki hymn. Podczas wykonywania hymnu szkoły uczestnicy uroczystości zachowują się tak, jak podczas wykonywania hymnu państwowego. Stoją na bacność, bez nakryć głowy, w pozycji zasadniczej.
- 5) Po odśpiewaniu hymnu państwowego i szkoły (jeżeli szkoła ma taki hymn) prowadzący podaje komendę: „*Po hymnie*”. Poczet podnosi sztandar do pionu. Uczestnicy uroczystości przyjmują postawę swobodną. Rozpoczyna się uroczystość.
- 6) Na zakończenie uroczystości prowadzący podaje komendę: „*Poczet sztandarowy wyprowadzić*”. Zachowanie uczestników uroczystości i działania pocztu sztandarowego są identyczne jak podczas wprowadzania pocztu sztandarowego na uroczystość.

Ceremoniał przekazania opieki nad sztandarem

Przekazanie opieki nad sztandarem kolejnemu *chorążemu* i *asystce* odbywa się w czasie uroczystego zakończenia roku szkolnego w bezpośredniej obecności dyrektora szkoły.

Najpierw występuje poczet sztandarowy ze sztandarem (patrz *Opis oficjalnych uroczystości z udziałem pocztu sztandarowego*), a następnie wychodzi nowy skład pocztu.

Jako pierwszy zabiera głos dotychczasowy *chorąży* pocztu sztandarowego, który mówi: *Przekazujemy Wam sztandar – symbol naszej szkoły (wymienia nazwę). Opiekujcie się nim i godnie reprezentujcie naszą szkołę.*

Chorąży nowego pocztu sztandarowego odpowiada:

Przyjmujemy od was sztandar. Obiecujemy dbać o niego, sumiennie wypełniać swoje obowiązki i być godnymi reprezentantami szkoły (nazwa szkoły).

Po tych słowach dotychczasowy *chorąży* salutuje sztandarem, nowy *chorąży* przyklęka na prawe kolano, całuje róg sztandaru. Następnie odchodzący *chorąży* przekazuje sztandar nowemu, a dotychczasowa *asysta* przekazuje nowej *asyście insygnia* (biało-czerwone szarfy oraz białe rękawiczki). Ustępujący *chorąży* przekazuje nowemu *chorążemu* także pozostałe insygnia.

Po przekazaniu sztandaru oraz insygniów stary skład pocztu sztandarowego dołącza do pozostałych na sali uczniów.

Zasady stosowania opisanego ceremoniału nie ustalają w sposób arbitralny wszystkich szczegółów organizowanych w szkole uroczystości. W uzasadnionych przypadkach organizatorzy, w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły, mogą wprowadzić zmiany wynikające przede wszystkim ze specyfiki placówki, miejsca i okoliczności realizowanych uroczystości. Zmiany te nie mogą być jednak sprzeczne z ogólnymi postanowieniami niniejszego dokumentu.

Zainteresowanym polecamy linki do pozycji: [Ceremoniał szkolny, poczet flagowy i poczet sztandarowy](#)

Źródła:

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polski z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy o godle barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęciach państwowych (Dz.U. 2019 poz. 1509); *dostęp 16 kwietnia 2020.*
2. <https://www.gov.pl/web/mswia/dzien-flagi-rzeczypospolitej-polskiej-skorzystaj-z-miniprzewodnika-bialo-czerwona>; *dostęp 16 kwietnia 2020.*
3. <https://kuratorium.kielce.pl/13471/podstawowe-informacje-dotyczace-pocztu-sztandarowego/>; *dostęp 16 kwietnia 2020.*
4. http://ko.poznan.pl/szkoly_organ/zarzadzanie/2017/02/precedencja-symboli-narodowe-oraz-poczet-sztandarowy-w-planowaniu-przebiegu-uroczystosci-szkolnych-oraz-udzialu-reprezentacji-szkoly-podczas-uroczystosci-srodowiskowych-i-panstwowych/; *dostęp 16 kwietnia 2020.*

Opracowała: Małgorzata Lubańska,
nauczyciel-konsultant, DODN we Wrocławiu

ŚWIĘTO FLAGI – wykaz bibliograficzny materiałów dostępnych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu (w wyborze)

Druki zwarte

- Biała flaga nad Kefaliną /Venturi Marcello; przeł. Sieroszevska Barbara. Warszawa: „Czytelnik”, 1968. -- 338, [2] s.; 15 cm.
- Białoczerwona ścieżka: księga ciekawej zabawy, w której co rusz trzeba chodzić po rozum do głowy /Jerzy Ławicki Jerzy i in.; [il. Orlińscy Wanda i Bogusław], Warszawa: „Horyzonty”, 1972. -- 92, [4] s., [9] k. tabl.: il, mapy; 27 cm.
- „Czerwony sztandar” Bolesława Czerwieńskiego / Zakrzewski Bogdan. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1982. -- 40, [4] s., [16] s. il. ; 24 cm.
- Czerwony sztandar do góry wznies... : [na głos z tekstem i funkcjami harmonicznymi] / [aut. wyboru] Krokiewska Wiesława; [oprac. muz.] Ciechan Zbigniew. Warszawa: Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, 1982. -- 147, [1] s.; 17 cm
- 216 dni pod błękitną flagą: dziennik żołnierza / Mitkowski Czesław. Warszawa: Wydaw. Ministerstwa Obrony Narodowej, 1976 (Gdynia : WojsD). -- 174, [2] s., [8] k. tabl.: il., mapa, portr.; 20 cm.
- Inscenizacje: 40 scenariuszy przedstawień przedszkolnych i szkolnych na cały rok / Warchałowska Hanna. Zakrzewo: Wydawnictwo Replika, 2015. -- 232 s. ; 21 cm.
- Marsz, marsz Polonia: pieśni, z którymi szliśmy do niepodległości /wybór i oprac. Panek Waław. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1988. -- [84] s. : il. ; 22 cm.
- Pamiątki pokolenia: prace nadesłane na wielki konkurs wspomnień pod nazwą Rośliśmy z Polską Ludową ogłoszony przez ZG ZMS, ZG ZMW, Instytut Filozofii i Socjologii PAN , PW „Iskry” i Sztandar Młodych / [przedmowa Feliksiak J.]. Warszawa: „Iskry”, 1966. -- 466, [2] s.: err. ; 18 cm.
- Poczet polskich patriotów dla dzieci / Kępa Józefina i in.; [rysunki Ginalska Natalia i in.]. Częstochowa: Wydawnictwo Świętego Filipa Apostoła : copy-right 2016. -- 93 strony: ilustracje kolorowe; 29 cm.
- Pod flagą kupców ryzykantów /Gdańsk: Wydawnictwo Morskie, 1969. -- 303, [1] s., 28 tabl.: il., mapy ; 19 cm.
- Pod piracką flagą: podróże Williama Dampiera, pirata i przyrodnika / Bidwell George; z rękopisu ang. przeł. Bidwell Anna. Gdańsk: Wydawnictwo Morskie, 1969. -- 287, [1] s., [4] k. tabl. : il. ; 21 cm.
- Symbole narodowe, symbole szkolne, ceremoniał szkolny /oprac. Cammarano Reginaldo i in. Poznań: Wydawnictwo eMPi2 Mariana Pietraszewskiego, 2013. -- 38, [1] s. : il. kolor.; 24 cm.
- Sztandar Armii Krajowej: sprofanowany odnaleziono! Toronto: Pokłosie Fundacji T.Z. Knobel, 2014. -- 36 s.: il.; 23 cm.

- Sztandar i krew: studia monograficzne o najgłośniejszych pieśniach Wielkiego Proletariatu / Zakrzewski Bogdan. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydaw., 1982. -- 275, [1] s : il. ; 21 cm.
- Warszawski sztandar / Larek Alfons Władysław. Warszawa: Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, 1973. -- 127, [3] s., [32] s. tabl.: il., err. ; 20 cm.
- Warsztaty twórcze przy kreacji plastycznej jako doświadczenie partycypacji w sztuce / Józefowski Eugeniusz. Warszawa: Difin, 2017. -- 202 s. : il. ; 23 cm.
- Wojna polsko-ruska: pod flagą biało-czerwoną / Masłowska Dorota; il. Ostrowski Krzysztof. Warszawa: Lampa i Iskra Boża, 2003. -- 206, [1] s., 12 k. tabl. (w tym kolor.) ; 21 cm.
- Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną / Masłowska Dorota. Warszawa: „Świat Książki”, 2003. -- 205, [2] s. ; 21 cm.
- Wojna kultur: czy „flaga tęcza” wypiera „biało-czerwoną”? / Jawor Anna. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN: Instytut Sławistyki PAN: Fundacja Sławistyczna, cop. 2014. --211 s.; 24 cm

Artykuły z czasopism

- Biało-czerwona: Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej (w:) Przegląd Oświatowy 2014, nr 10, s. 14.
- Biało-czerwona: scenariusz uroczystości z okazji wyzwolenia lub Dnia Zwycięstwa / Brzostkiewicz Iwona, (w:) Język Polski w Szkole: dla klas IV-VIII. R. 33: 1987/88, z. 3, s. 381-386.
- Czem ta ziemia?: mą Ojczyzną / Woźniak Monika, (w:) Poznaj Swój Kraj 2015, nr 12, s. 4-7.
- „Dosyć już tego Mazurka”, czyli jak Bierut chciał orłowi głowę urwać / Zagził Dawid, (w:) Pamięć.pl 2014, nr 11, s. 38-40.
- Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej (2 maja) / Trojan Elżbieta, (w:) Wychowawca 2016, nr 5, s. 23.
- Flaga Polski, (w:) Bliżej Przedszkola 2017, nr 10, s. 71-73.
- Krzyż zamiast orła / Zalewski Piotr M. i in., (w:) Pamięć.pl 2015, nr 12, s. 64-67.
- Moja Niepodległa, moja Biało-Czerwona: esej z okazji 100. lat Polski Niepodległej / Tobolska Urszula, (w:) Oblicza 2018, nr [2], 29-31.
- Niezwykła historia hymnu / Woźniak Monika, (w:) Poznaj Swój Kraj 2012, nr 10-12, s. 10-[14].
- Orły 12. Pułku Ułanów Podolskich w kampanii włoskiej / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2016, nr 1, s. 62-65.
- Orły kawalerii II Brygady Legionów Polskich / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2015, nr 6, s. 60-63.
- Orły na mundurach historycznych / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2013, nr 4, s. 66-69.
- Orły na zielonych beretach / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2016, nr 2, s. 58-61.

- Orły z firmy Lorioli w Mediolanie / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2016, nr 3, s. 56-59.
- Orzeł Gimnazjum im. Króla Zygmunta Augusta w Wilnie / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2016, nr 4, s. 58-61.
- Orzeł na krzyżu niespodzianym / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2016, nr 6, s. 56-60.
- Orzeł z ładownicy Henryka Szczyglińskiego / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2015, nr 5, s. 60-63.
- Orzeł z monogramem Legii Oficerskiej / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2016, nr 5, s. 52-55.
- Ryngraf zerwany z munduru / Brzozowski Andrzej i in., (w:) Pamięć.pl 2016, nr 2, s. 30-33.
- Sto lat biało-czerwonej / Wrona Jerzy, (w:) Geografia w Szkole 2019, nr 4, s. 18-23.
- Święto flagi / Młynarczyk Maciej, (w:) Czuwaj 2010, nr 3, s. 6-7.
- Tradycja i ceremoniał szkolny / Liszka Edward, (w:) Wszystko dla Szkoły 2011, nr 9, s. 4-6.
- Wielki sztandar narodowy / Zańko Piotr, (w:) Kwartalnik Pedagogiczny R. 63, nr 4 (2018), s. [20]-30.
- Wskazówki dotyczące użytkowania symboli narodowych, (w:) Monitor Dyrektora Przedszkola 2015, nr 59, s. 26-27.
- Z Londynu do Buzułuku / Zawistowski Tomasz, (w:) Pamięć.pl 2015, nr 10, s. 64-67.
- Znaki polskie/ Besala Jerzy, (w:) „Polityka” 2011, nr 36, s.50-[53].

Opracowała: Ewa Bochynek,
Kierownik Filii DBP w Wałbrzychu

